

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

Załącznik do Uchwały
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Łodzi
Nr 91/IX/2024 z dn. 26.09.2024 r.

Strategia Działania
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej w Łodzi
na lata 2025-2028

WRZESIEŃ 2024

Spis treści

I. Streszczenie.....	4
II. Uwarunkowania	5
II.1 Tło i uwarunkowania opracowania Strategii.....	5
II.2 Rola i miejsce Strategii działania w systemie planowania strategicznego funduszy.....	7
II.3 Spójność z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi.....	8
III. Diagnoza strategiczna	9
III.1 Potencjał finansowy	9
III.1.1 Stan funduszu.....	9
III.1.2 Przychody i Koszty	10
III.1.2.1 Przychody	10
III.1.2.2 Koszty	12
III.1.3 Finansowanie ochrony środowiska	14
III.2 Potencjał organizacyjny.....	16
III.2.1 Liczba zatrudnionych.....	16
III.2.2 Struktura zatrudnienia	17
III.2.3 Zakres realizowanych działań.....	17
III.3 Analiza wdrożenia obecnie obowiązującej Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2021-2024.....	21
III.3.1 Podpisane umowy i wielkość dokonanych wypłat.....	23
III.3.2 Działania poza finansowaniem ochrony środowiska.....	24
III.4 Analiza SWOT Funduszu	25
IV. Strategia działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2025-2028	26
IV.1 Metodyka opracowania Strategii działania.....	26
IV.2 Wizja, Misja, Cel strategiczny.....	28
IV.3 Priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne).....	28
IV.3.1 Ramy finansowe.....	30
IV.3.2. TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA	31
IV.3.2.1 Główne cele priorytetu	32
IV.3.2.2 Efekty środowiskowe	33
IV.3.3. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA	33
IV.3.3.1 Główne cele priorytetu	34
IV.3.3.2 Efekty środowiskowe	34
IV.3.4. GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM, W TYM GOSPODAROWANIE ODPADAMI, OCHRONA WÓD I GOSPODARKA WODNA	35
IV.3.4.1 Główne cele priorytetu	38
IV.3.4.2 Efekty środowiskowe	38
IV.3.5. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW	38

IV.3.5.1 Główne cele priorytetu	40
IV.3.5.2 Efekty środowiskowe	40
IV.3.6. EDUKACJA EKOLOGICZNA	41
IV.3.6.1 Główne cele priorytetu	41
IV.3.6.2 Efekty środowiskowe	41
IV.3.7. INNOWACYJNOŚĆ	42
IV.3.7.1 Główne cele priorytetu	43
IV.3.7.2 Efekty środowiskowe	43
IV.3.8. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU.....	43
IV.3.8.1 Główne cele priorytetu	44
IV.3.8.2 Efekty środowiskowe	45
IV.4 CELE OPERACYJNE STRATEGII	45
IV.4.1 Perspektywa „Interesariusze”	46
IV.4.2 Perspektywa „Finanse”	48
IV.4.3 Perspektywa Procesy wewnętrzne	49
IV.4.4 Perspektywa Rozwój	51
V. System wdrażania Strategii działania	53
V.1 Struktura wdrażania	53
V.2 System monitoringu	53
V.3 Plan komunikacji	53
VI. Analiza Ryzyk	54
VII. Spis użytych skrótów	60

I. Streszczenie

Strategia działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2025-2028 jest istotnym dokumentem wyznaczającym kierunki działań Funduszu na podstawie której przygotowywane są plany działalności na lata objęte Strategią oraz programy priorytetowe i inne regulacje dotyczące działalności ustawowej.

Uwzględniono w niej cele i kierunki rozwoju wskazane w krajowych dokumentach strategicznych, dokumentach strategicznych na poziomie wojewódzkim oraz wynikające ze Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028.

Realizacja priorytetów określonych w Strategii ma przyczynić się do wykonania misji **polegającej na skutecznym i racjonalnym wspieraniu działań na rzecz środowiska oraz zrównoważonego gospodarowania jego zasobami w województwie łódzkim.**

Zgodnie ze Wspólną Strategią działania przyjęto: cele operacyjne oraz priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne).

Sformułowane priorytety i cele oraz ogólne ramy dla finansowego oraz merytorycznego wsparcia przedsięwzięć proekologicznych dla zrównoważonego rozwoju województwa łódzkiego uwzględniają m.in.:

- Transformację energetyczną gospodarki;
- Poprawę jakości powietrza;
- Stworzenie warunków do funkcjonowania i rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami;
- Ochronę wód i gospodarkę wodną;
- Ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów województwa łódzkiego;
- Kształtowanie świadomości i postaw społecznych na rzecz zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz rozwijanie innowacyjności.

W ramach **celów operacyjnych** zaplanowano strukturę zadań i działań do realizacji w okresie strategicznym zgrupowanych w czterech perspektywach:

- Interesariusze;
- Finanse;
- Procesy wewnętrzne;
- Rozwój.

W Strategii zdefiniowano najważniejsze cele i zadania na najbliższe lata, przy uwzględnieniu zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności:

- rozszerzenie zakresu prowadzonych przez WFOŚiGW w Łodzi kierunków finansowego wsparcia i tworzenie dobrych warunków jego udzielania oraz ich promocję;
- kontynuowanie udziału WFOŚiGW w Łodzi w realizacji wsparcia doradczego, w ramach „Projektu Doradztwa Energetycznego” w ramach działania „Efektywność energetyczna” priorytet „Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności” w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027;
- dalszy udział we wdrażaniu programów operacyjnych dla perspektywy Unii Europejskiej 2021-2027, w zakresie priorytetów dotyczących ochrony środowiska i energetyki oraz adaptacji do zmian klimatu;
- udział WFOŚiGW w Łodzi w realizacji ogólnopolskich programów priorytetowych NFOŚiGW, w szczególności w Programie „Czyste Powietrze”.

Biorąc pod uwagę priorytety środowiskowe dziedzinowe, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi planuje dofinansowywać w najwyższych sumarycznie kwotach przedsięwzięcia związane z ochroną zasobów wodnych oraz z ochroną powietrza.

Zadaniami wielopłaszczyznowymi, obejmującymi wszystkie aspekty szeroko pojętej ochrony środowiska będą adaptacja do zmian klimatu, edukacja ekologiczna oraz innowacyjność.

Opracowywana corocznie na podstawie niniejszej Strategii lista zadań priorytetowych ma stanowić wyszczególnienie głównych kierunków działań na dany rok, a przyjmowany Plan działalności będzie służył finansowaniu projektów w ramach poszczególnych priorytetów środowiskowych: dziedzinowych i horyzontalnych.

II. Uwarunkowania

II.1 Tło i uwarunkowania opracowania Strategii

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Województwo łódzkie położone jest w centralnej części kraju. Zajmuje obszar 18.219 km² (9 miejsce wśród województw)¹ w jego skład wchodzi:

- 3 miasta na prawach powiatu: Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice;
- 21 powiatów: bełchatowski, brzeziński, kutnowski, łaski, łęczycki, łowicki, łódzki wschodni, opoczyński, pabianicki, pajęczański, piotrkowski, poddębicki, radomszczański, rawski, sieradzki, skierniewicki, tomaszowski, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski i zgierski;
- 177 gmin w tym: 18 gmin miejskich, 125 gminy wiejskie i 34 gminy miejsko- wiejskie².

Powierzchnia województwa łódzkiego stanowi 5,8% powierzchni Polski. W 2022 r. ponad 70% terenu województwa zajmowały grunty rolne, zaś grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione ponad 20%. Powierzchnia gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych w naszym województwie w ciągu 8 lat zwiększyła się prawie siedmiokrotnie³.

Województwo łódzkie położone jest na wododziale I rzędu, między dorzeczem Wisły i Odry.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. było zamieszkiwane przez 2.378,5 tys. osób. Mieszkańcy województwa łódzkiego stanowili 6,3% ludności Polski. Pod względem wielkości populacji, łódzkie niezmiennie od wielu lat, plasuje się na szóstym miejscu w kraju po: mazowieckim, śląskim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim. Średnia gęstość zaludnienia na koniec grudnia 2022 r. wyniosła 131 os/km² (piąte miejsce w kraju) i była wyższa niż średnia w Polsce (121 os/km²)⁴.

Województwo charakteryzuje się bardzo trudną sytuacją demograficzną. Przyrost naturalny na 1.000 ludności w 2022 r dla województwa był ujemny i kształtował się na poziomie -6,37, co stawia łódzkie na przedostatnim miejscu w kraju.

Z prognozy ludności opracowanej na bazie narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2021 wynika, że będzie w dalszym ciągu następowało wyludnianie się regionu i w 2060 roku prognozuje się, że województwo łódzkie będzie zamieszkiwało 1.777,3 tys. osób⁵.

Podobnie jak ogólna liczba ludności, maleje również liczba ludności miejskiej. Na koniec 2022 r. liczba mieszkańców miast w województwie zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. o 104 tys. osób⁶. W 2023 r. wskaźnik urbanizacji, czyli odsetek ludności miejskiej w województwie wyniósł 61,8% (7 miejsce w Polsce) i był o 1,3 p.proc. mniejszy w odniesieniu do 2015 r. Dla Polski współczynnik ten ukształtował się na koniec 2023 r. na poziomie 59,5%⁷.

¹ Rocznik statystyczny województw GUS 2023

² Województwo łódzkie w liczbach - Łódź 2023, GUS w Łodzi

³ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2024, GUS w Łodzi

⁴ Rocznik statystyczny województw GUS 2023

⁵ Województwo łódzkie w liczbach... op. cit.

⁶ Województwo łódzkie w liczbach... op. cit.

⁷ Województwo łódzkie w liczbach... op. cit.

Stolicą województwa łódzkiego jest miasto Łódź, położone w jego centralnej części, czwarte co do wielkości miasto w Polsce wg liczby mieszkańców (652 tys. w 2023 r.)⁸, a szóste biorąc pod uwagę powierzchnię (29.325 ha)⁹.

W województwie łódzkim widoczna jest silna dominacja Łodzi oraz bardzo duża dysproporcja liczby ludności pomiędzy stolicą regionu, a pozostałymi miastami.

Następuje proces starzenia się społeczeństwa tj. obserwuje się wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadek w wieku produkcyjnym. Na koniec 2022 r. ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła w łódzkim 74,6 (Polska 70,4) i jest to najwyższych wskaźników w kraju¹⁰.

Miasta regionu łódzkiego charakteryzują się różnym stopniem rozwoju usług publicznych. Dodatkowo, problemem determinującym atrakcyjność osadniczą ośrodków miejskich w regionie jest jakość środowiska przyrodniczego, w tym niska jakość powietrza. Szczególnie trudna sytuacja występuje w centrach dużych i średnich miast. Zagrożenie dla zdrowia mieszkańców miast wynika z niskiej emisji generowanej przez indywidualne paleniska domowe, jak również zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego.

Ludność mieszkająca w gminach wiejskich oraz na terenach wiejskich gmin miejsko-wiejskich w 2022 r. stanowiła 910 tys. osób, tj. 38,2% ludności województwa¹¹. Obszary wiejskie regionu są bardzo zróżnicowane gospodarczo. Większość z nich ma typowo rolniczy profil, jednak wyróżniającym się obszarem jest pasmo północne. Niewielka grupa gmin wiejskich położonych w dolinach rzecznych, wśród lasów lub z bogatym dziedzictwem kulturowym posiada predyspozycje do rozwoju funkcji turystycznych, co stanowi dodatkowy atut rozwojowy. W województwie największe skupiska gmin o takich potencjałach występują w pobliżu parków krajobrazowych: Międzyrzeczka Warty i Widawki, Przedborskiego, Spalskiego, Sulejowskiego i Załęczańskiego.

Łódzkie należy do stosunkowo dobrze rozwiniętych województw o wysokim udziale przemysłu i usług. Najbardziej rozwinięty sektor przemysłu mają powiaty: bełchatowski, kutnowski, zgierski, pabianicki i Łódź. Województwo jest jednym z największych w Polsce wytwórców energii elektrycznej za sprawą Elektrowni Bełchatów i powiązanej z nią Kopalni Węgla Brunatnego (ok. 20% energii elektrycznej wykorzystywanej w kraju).

Łódzkie zaliczane jest do regionów o wysokich możliwościach rozwoju biogospodarki dzięki m.in. endogenicznemu potencjałowi w zakresie produkcji rolniczej i branży artykułów spożywczych. Ze względu na swoje położenie jest jednym z największych w kraju obszarów koncentracji działalności logistycznej.

Istotnym problemem jest ubóstwo energetyczne, które w skali całego województwa dotyka 12% mieszkańców (Polska 9,8%). Problem ten dotyczy osób zamieszkujących domy jednorodzinne oraz mieszkańców starych kamienic. Aż 1 na 10 gospodarstw domowych w województwie zmaga się z ubóstwem energetycznym – najbardziej dotkniętym nim jest powiat skierniewicki¹².

Wsparciem technicznym oraz naukowym są Centra Badawczo Rozwojowe (CBR). W Polsce status CRB posiadało w 2020 r. 41 podmiotów z czego 4 w województwie łódzkim¹³.

W województwie łódzkim w 2022 r. utrzymał się obserwowany od kilku lat wzrost nakładów wewnętrznych na działalność badawczą i rozwojową. Prawie połowa nakładów finansowana była przez sektor rządowy. W 2022 r. nakłady poniesione na działalność innowacyjną wzrosły wśród przedsiębiorstw przemysłowych, natomiast w grupie przedsiębiorstw usługowych uległy zmniejszeniu.

⁸ Miasta największe pod względem liczby ludności, stan na dzień 31.12.2023 r. GUS

⁹ Miasta największe pod względem powierzchni, stan na dzień 31.12.2023 r. GUS

¹⁰ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2024, GUS w Łodzi

¹¹ Rocznik statystyczny województw GUS 2023

¹² Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej..., op. cit.

¹³ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

W 2022 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową osiągnęły poziom 1.887,1 mln zł i były wyższe o 4,8% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 156,9% w stosunku do 2015 r.

Nakłady te stanowiły 4,2% ogółu nakładów przeznaczonych na tę działalność w kraju. W województwie łódzkim wdrożenie innowacji w latach 2020 –2022 wykazało 31,7% przedsiębiorstw przemysłowych (wobec 19,3% w latach 2019–2021)¹⁴.

Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie łódzkim w 2022 r. w porównaniu do roku 2021 zwiększyła się o prawie 91 km. Zanotowano wzrost liczby pasażerów przewiezionych komunikacją miejską oraz liczby pasażerów obsługiwanych w ruchu lotniczym krajowym. Liczba pasażerów w ruchu zagranicznym wzrosła w porównaniu z 2021 r., ale była mniejsza niż w 2015 r. Gęstość sieci kolejowej pozostała na niezmiennym poziomie. Wzrosła długość ścieżek rowerowych, zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r.¹⁵

PODSTAWA PRAWNA I OTOCZENIE PRAWNE FUNKCJONOWANIA

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi jest instytucją finansów publicznych, jako samorządowa osoba prawna, działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. — Prawo ochrony środowiska. Jest on elementem regionalnego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz integralną częścią krajowego systemu ochrony środowiska. Fundusz posiada ponad 30-letnie doświadczenie w finansowym wspieraniu przedsięwzięć związanych z szeroko rozumianą ochroną środowiska.

W artyku 400 h ust. 4 pkt 1 ustawy POŚ określono, że do zadań Rady Nadzorczej wfośigw należy „uchwalanie, raz na 4 lata, strategii działania wojewódzkich funduszy, wynikających ze wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy oraz z uwarunkowań regionalnych, do dnia 30 września roku poprzedzającego pierwszy rok objęty tymi strategiami”.

Zgodnie z przepisami ustawy POŚ, Strategia WFOŚiGW w Łodzi wynika ze Wspólnej Strategii działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028. Przy opracowaniu Strategii uwzględniono zmieniające się uwarunkowania krajowe i regionalne oraz rekomendacje wynikające ze Wspólnej Strategii.

POWIĄZANIE ZE WSPÓLNĄ STRATEGIĄ DZIAŁANIA

Funkcjonujący w Polsce system finansowania działań związanych z ochroną środowiska oparty jest na 16 wojewódzkich funduszach ochrony środowiska, Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz na wypracowanej na przestrzeni ponad 30 letniej współpracy pomiędzy ww. instytucjami. Wspólna Strategia działania stanowi podstawę dla opracowania indywidualnych strategii działania poszczególnych funduszy. Biorąc pod uwagę, że celem Wspólnej Strategii jest uregulowanie obszaru wzajemnych relacji pomiędzy funduszami, a także rozwój wzajemnej współpracy w realizacji celów krajowych i unijnych w obrębie środowiska, przyjęto w strategii łódzkiego Funduszu spójną wizję, misję, cel strategiczny, jak również uwzględniono ten sam podział celów operacyjnych w ramach 4 perspektyw, dbając o to aby działania z nich wynikające były kompatybilne na szczeblu lokalnym z ogólnopolskimi.

II.2 Rola i miejsce Strategii działania w systemie planowania strategicznego funduszy

Ochrona środowiska jest działaniem długofalowym, wymagającym współpracy wielu podmiotów, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym. Fundusze jako instytucje finansujące działania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej tworzą swoje czteroletnie strategie działania uwzględniając regionalne uwarunkowania środowiska, politykę środowiskową, wymogi prawne i nałożone na kraj cele i zadania środowiskowe, które z kolei stanowią podstawę do tworzenia

¹⁴ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2024, GUS w Łodzi

¹⁵ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

programów pomocowych i dokumentów programowych, list przedsięwzięć priorytetowych oraz planów działalności.

II.3 Spójność z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi

Działalność Funduszu wpisuje się szeroko w realizację celów Unii Europejskiej w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu, przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym i zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska. Szczególne znaczenia nabiera wdrażanie tzw. Zielonego Ładu oraz wynikająca z niego transformacja energetyczna Polski. W związku z tym Strategia w swoich zapisach uwzględnia kierunki rozwoju wskazane w poniższych dokumentach takich jak:

1. Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
2. Polityka energetyczna Polski do 2040 r.;
3. Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.;
4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030);
5. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWRIr 2030);
6. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (SRT2030);
7. Projekt aktualizacji Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030;
8. Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczeń Powietrza (KPOZP) – aktualizacja;
9. Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.);
10. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r.;
11. European Innovation Scoreboard 2024, Publications Office of the European Union;
12. Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 (KPGO2028);
13. Strategia dla ciepłownictwa do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.;
14. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
15. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2030);
16. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032;
17. Polityka Surowcowa Polski 2050;
18. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030;
19. Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028;
20. Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka;
21. Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej;
22. Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031;
23. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa łódzkiego;
24. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Łódzkiego „RSI Łódzkie 2030+”.

Po zatwierdzeniu aktualizacji strategii krajowych przewidziana jest weryfikacja Wspólnej Strategii jak również Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi.

III. Diagnoza strategiczna

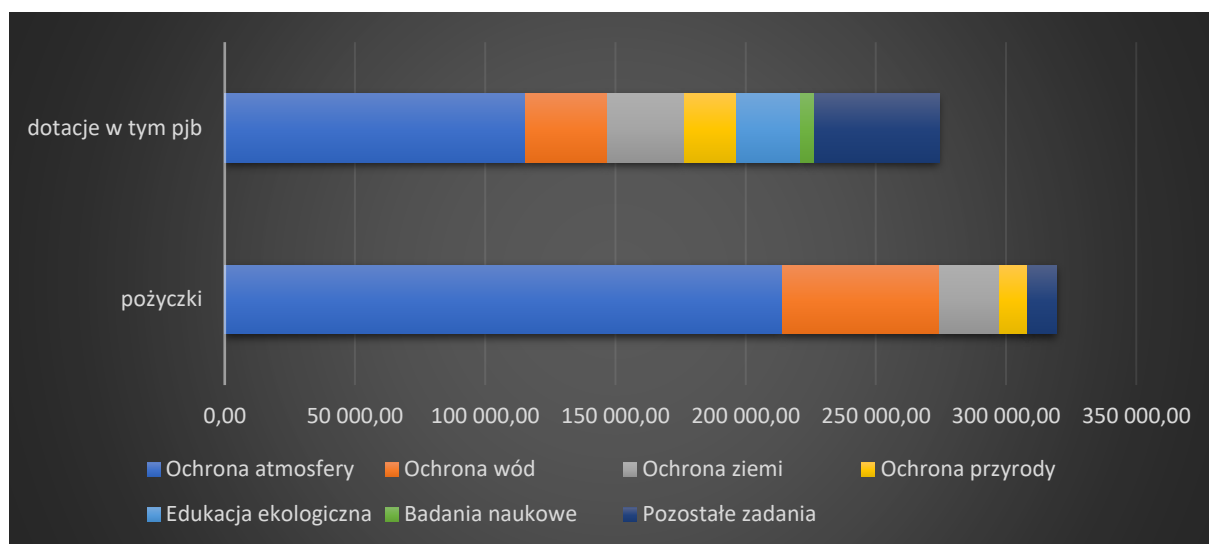
III.1 Potencjał finansowy

III.1.1 Stan funduszu

Wg stanu na koniec 2023 roku Fundusz dysponował kwotą aktywów netto w wysokości 1.316 mln zł. O unikatowym charakterze Funduszu świadczy możliwość generowania większych wypłat niż przychody z opłat i kar środowiskowych, co jest związane z uzyskiwaniem przychodów z wypłaconych pożyczek. Dlatego istotnym jest utrzymanie odpowiednich proporcji pomiędzy finansowaniem zwrotnym i bezzwrotnym.

W okresie 2021-2023 Fundusz wypłacił ze środków własnych kwotę 593,6 mln zł na realizację zadań proekologicznych w formie pożyczek, dotacji oraz przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, a wpływy z tytułu opłat i kar w tym okresie wyniosły łącznie 191,3 mln zł.

Wykres nr 1. Wypłaty ze środków WFOŚiGW w Łodzi w latach 2021-2023 w podziale na dziedziny ochrony środowiska [tys. zł]

Założenia finansowe przyjęte w niniejszej Strategii stanowią będą podstawę do sporządzania rocznych planów działalności, w tym planów finansowych Funduszu w kolejnych latach jej obowiązywania. Ponieważ zostały one opracowane na podstawie stanu na sierpień 2024 r., należy zastrzec możliwość wystąpienia odchyleń w stosunku do zaplanowanych szacunków, spowodowanych m.in. przez:

- aktualizację dokumentów strategicznych, istotnych zmian otoczenia prawnego, w szczególności w zakresie przychodów i wydatków Funduszu;
- wystąpienie zdarzeń losowych (klęski żywiołowe, kryzysy gospodarcze), epidemii oraz okoliczności wynikających z ryzyk wdrażanych projektów inwestycyjnych współfinansowanych bezzwrotnymi środkami Unii Europejskiej;
- rozwijanie współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Prognoza finansowa do Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2025-2028 zakłada, że WFOŚiGW w Łodzi będzie dążyć do:

- regulowania podjętych zobowiązań finansowych;
- koncentracji pomocy finansowej na cele, zadania i działania określone w Strategii;
- przygotowania oferty finansowej pozwalającej na pełną absorpcję środków europejskich i innych funduszy zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną poprzez finansowanie tzw. krajowego wkładu własnego;

- rozdysponowywania do maksymalnej wysokości puli środków przyjmowanych w ramach rocznego planu finansowego wsparcia (kwota planowanych umów do zawarcia w danym roku wraz z aneksami zwiększającymi do umów z lat ubiegłych), przeznaczonych na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska;
- maksymalnej realizacji wypłat ujętych w rocznych planach finansowych;
- utrzymania struktury wypłat w finansowaniu ochrony środowiska z przewagą finansowania zwrotnego (pożyczkowego) nad bezzwrotnym (dotacyjnym tj. dotacje, nagrody, przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym, z wyłączeniem środków pozyskanych z programu FEnIKS lub z innego programu pomocowego);
- wypłacania na zadania proekologiczne kwot wyższych niż uzyskane z opłat i kar środowiskowych;
- zapewnienia płynności finansowej Funduszu.

Zakłada się, w okresie realizacji Strategii łącznie na dofinansowanie w różnych formach, Fundusz przeznaczy środki w wysokości ok. 1 mld złotych, dążąc do utrzymania przewagi wsparcia finansowego w formie zwrotnej. Kwota ta ma charakter indykatorywny i ostatecznie zależeć będzie od różnych czynników, uwzględniających aktualne zapotrzebowanie potencjalnych Wnioskodawców, poziomu realizacji celów określonych w Strategii.

III.1.2 Przychody i Koszty

III.1.2.1 Przychody

W latach 2021-2023 sumaryczna wartość przychodów Funduszu sukcesywnie wzrastała o przeciętnie 29,3 mln zł/rok.

Wykres nr 2. Przychody z działalności WFOŚiGW w Łodzi w latach 2021-2023 [zł]

We wspomnianym okresie dominujący udział w przychodach Funduszu miały wpływy z tytułu nadwyżek dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska. Stanowiły one średnio ok. 41,5% ogólnej sumy przychodów.

Drugim podstawowym źródłem przychodów były wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych, których poziom w poszczególnych latach ulegał tylko nieznacznym wahaniom, a ich nominalna średnioroczna wartość od roku 2021 wynosiła około 63,7 mln zł/rok.

Wyraźny trend wzrostowy nastąpił natomiast po stronie przychodów finansowych z 12,4 mln zł w roku 2021 do 62,6 mln zł w roku 2023 (wzrost o 406%), co wynikało m.in. ze wzrostu stóp procentowych w ww. okresie, a koreluje to z przychodami z odsetek od planowanych do lokowania wolnych środków w formie depozytu u Ministra Finansów. Wpływy uzyskiwane z oprocentowania pożyczek w analizowanym okresie wynosiły łącznie 24,4 mln zł (średnio 8,14 mln zł/rok). Ich wysokość zdeterminowana była z jednej strony poziomem oprocentowania pożyczek, a z drugiej strony wysokością udzielanych pożyczek.

Pozostałe pozycje przychodów mają marginalny wpływ na sumaryczną wartość przychodów Funduszu. Ponadto w powyższym okresie ich udział w ogólnej strukturze przychodów był coraz niższy.

W Strategii oszacowano spodziewane przychody Funduszu do roku 2028. Na podstawie założeń przyjęto, że w latach 2025-2028 ich średnioroczna wartość będzie wynosić 252,98 mln zł. Szacowane przychody przedstawiono w tabeli poniżej:

Tab. nr 1. Szacowane przychody WFOŚiGW w Łodzi w latach 2025-2028

[w tys. zł]	2025	2026	2027	2028	RAZEM 2025-2028
<i>Wpływ z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych</i>	57 910	59 827	59 001	57 474	234 213
<i>Nadwyżka dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych*</i>	53 784	55 028	58 525	62 443	229 780
<i>Środki otrzymane z Unii Europejskiej</i>	185 120	140 640	52 232	28 643	406 635
<i>Przychody finansowe</i>	32 920	31 993	31 669	31 801	128 383
<i>Pozostałe przychody</i>	2 930	3 263	3 426	3 305	12 923
Razem Przychody	332 664	290 750	204 854	183 666	1 011 934

* przy uwzględnieniu wejścia w życie zmiany ustawy Prawo Ochrony Środowiska i obniżki wpływów o średnio 25%

Na planowaną wysokość przychodów Funduszu fundamentalny wpływ ma szereg czynników, wśród których ostateczna forma oraz skutki na dzień opracowywania Strategii są trudne do przewidzenia. Ogranicza to precyzyjne i dokładne oszacowanie prognozy na lata 2025-2028, ponieważ czynniki te odnoszą się przede wszystkim do ważnych rangą elementów struktury przepływów pieniężnych Funduszu.

Na podstawie dostępnych informacji, po stronie przychodów możliwe jest uwzględnienie w kolejnych latach wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych i odsetek bankowych, na poziomie zbliżonym do lat ubiegłych (ok. 58 mln zł). Znany jest również planowany harmonogram płatności środków otrzymywanych z UE w ramach programu FENIKS.

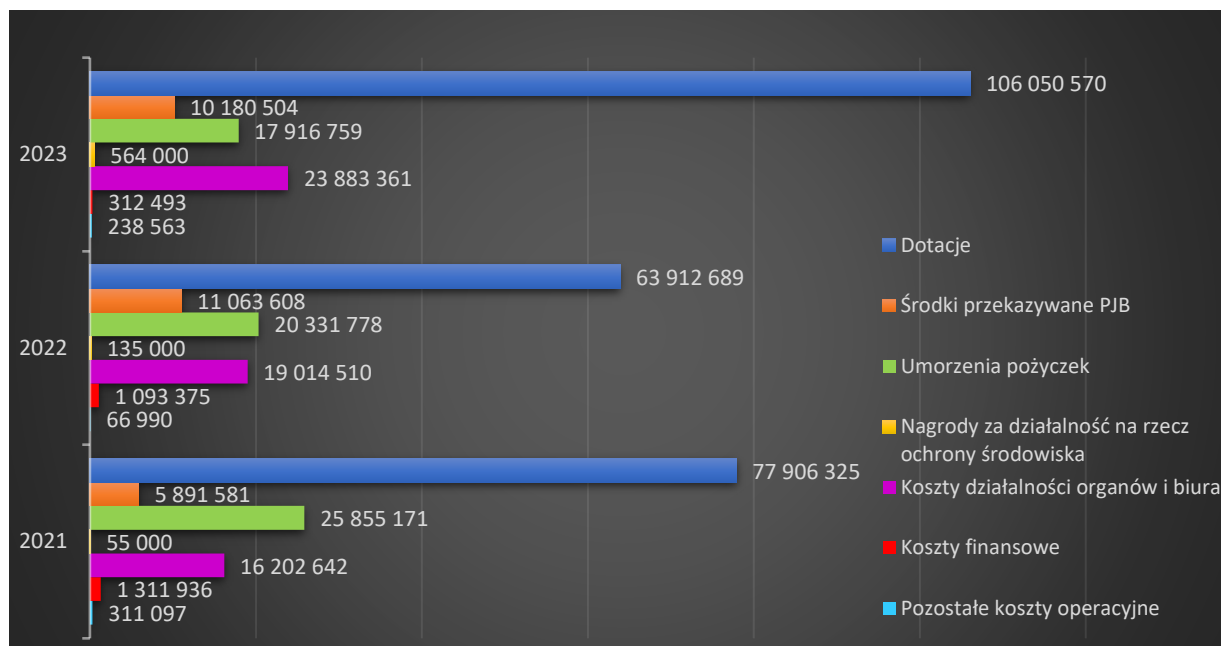
Trudna do wyszacowania pozostaje natomiast wysokość przekazywanej nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych, z uwagi na złożony projekt zmiany ustawy Prawo Ochrony Środowiska, w którym ujęto propozycję zwiększenia wysokości limitu, od którego obowiązuje nakaz przekazywania nadwyżek do wfośigw. W przypadku wejścia w życie powyższych przepisów, wg wstępnych szacunków, wysokość odprowadzanych obecnie nadwyżek, może zmniejszyć się o ok. 20-30%. Niepewność prognozy dotyczy również przychodów finansowych, które korelują z wysokością stóp procentowych oraz stanem środków na rachunku Funduszu.

Należy nadmienić również, że wpływ na plan finansowy w okresie obowiązywania Strategii może mieć uruchomienie nowych projektów, których beneficjentem mógłby być WFOŚiGW w Łodzi, zarówno ze środków krajowych jak i też finansowanych z UE.

III.1.2.2 Koszty

W 2021 roku koszty działalności WFOŚiGW w Łodzi wyniosły 127,5 mln zł. Łączna suma wydatków w 2022 r. była niższa od poniesionych w roku 2021 o ok 11,9 mln zł, natomiast w roku 2023 koszty wzrosły o 43,5 mln zł względem roku 2022.

Wykres nr 3. Koszty działalności WFOŚiGW w Łodzi w latach 2021-2023 [zł]

W analizowanym okresie dominujący wpływ na wydatki Funduszu w latach 2021-2023 stanowiła pomoc finansowa udzielana na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Składały się na nią wypłaty dotacji oraz środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa. W latach 2021-2023 ich średnioroczna wartość wzrosła o ok 38,7% tj. z 83,8 mln zł w roku 2021 do 116,2 mln zł w roku 2023. Tym samym udział ww. pomocy finansowej w ogólnej strukturze wydatków Funduszu wzrósł o 4,3 pp. z 65,7% w roku 2021 do 70,0% w roku 2023. W latach 2021-2023 zmniejszył się natomiast udział wydatków przeznaczonych na umorzenia pożyczek (2021 – 20,3%, 2022 – 17,6%, 2023 – 11,3%), ww. koszty zmniejszyły się również w ujęciu nominalnym z 25,9 mln zł w 2021 r. do 17,9 mln zł w 2023 r.

Tendencja wzrostowa nastąpiła w kosztach działalności Biura z 16,2 mln zł w 2021 r. do 23,9 mln zł w 2023 r. (m.in. z uwagi na wzrost zatrudnienia związany przede wszystkim z koniecznością zapewnienia obsługi klienta indywidualnego w ramach Programu „Czyste Powietrze”, a w konsekwencji wzrost ogólnej kwoty wynagrodzeń). Udział kosztów na które składały się koszty finansowe, pozostałe koszty operacyjne oraz nagrody na działalność na rzecz ochrony środowiska był marginalny i w ujęciu łącznym wykazuje tendencję spadkową z 1,7 mln zł w roku 2021 do 1,1 mln zł w roku 2023.

W Strategii opracowano prognozę wydatków do roku 2028 obejmującą również koszty działalności Funduszu. Przyjęte szacowane wartości kosztów w poszczególnych pozycjach zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tab. nr 2. Szacowane wydatki WFOŚiGW w Łodzi w latach 2025-2028

[w tys. zł]	2025	2026	2027	2028	RAZEM 2025-2028
Dotacje	268 432	228 108	150 804	134 684	782 028
Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	27 635	19 839	21 713	25 811	94 998
Umorzenia pożyczek	22 404	25 742	25 717	24 456	98 319
Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska	282	325	379	428	1 414
Koszty działalności organów i Biura	45 270	48 750	52 439	56 348	202 807
Koszty finansowe	1 318	1 126	1 351	1 425	5 220
Pozostałe koszty operacyjne	245	272	265	304	1 086
Razem koszty	365 587	324 163	252 667	243 456	1 185 873

W strukturze kosztów Funduszu na lata 2025-2028 zakłada się, że dominujący udział nadal będą miały dotacje, przede wszystkim dotacje przeznaczone na cele inwestycyjne. Ich nominalna wartość będzie się jednak w kolejnych latach zmniejszać zważywszy na powiązanie ich z wypłatami środków pozyskanych z programu FEnIKS. Na podstawie analizy lat ubiegłych w obszarze umorzeń pożyczek przewidywane jest nieznaczne podwyższenie ich dotychczasowego średniorocznego poziomu (ok. 21,5 mln zł) w latach obowiązywania Strategii (m.in. z uwagi na wzrost udzielanych dofinansowań w formie pożyczek w ostatnich latach). Nominalny wzrost prognozowany jest natomiast w kosztach działalności organów i biur, gdzie ok. 76% ich udziału przypadają będzie na wynagrodzenia pracowników (wzrost zatrudnienia związany ze wzrostem ilości obsługiwanych zadań Funduszu, zmiany w zasadach wynagradzania, waloryzacja wynagrodzeń) oraz kosztach finansowych i środkach przekazywanym państwowym jednostkom budżetowym z rezerwy celowej budżetu państwa, co wynika przede wszystkim z trendu jaki wykazywały ww. pozycje w latach 2020-2023.

Przyjmuje się, że planowana łączna pomoc Funduszu na ochronę środowiska w formie pożyczek, dotacji, w tym dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym, częściowych umorzeń pożyczek oraz nagród w okresie obowiązywania Strategii wyniesie ponad **1.499,95 mln zł**. Powyższe oszacowano biorąc pod uwagę zakładaną wielkość środków finansowych, które mogą zostać przeznaczone na finansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przewidywane zapotrzebowanie na środki stanowiące wkład krajowy dla przedsięwzięć dofinansowywanych z funduszy Unii Europejskiej lub z innych funduszy zagranicznych oraz doświadczenia z lat ubiegłych w zakresie kształtowania się trendów finansowania przedsięwzięć proekologicznych, z uwzględnieniem środków otrzymanych z programu FEnIKS na realizację „Czystego Powietrza”.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do opracowania projekcji finansowej działalności Funduszu na lata 2025-2028 finansowanie zwrotne ma stanowić dominującą formę wsparcia zadań proekologicznych przez Fundusz (z pominięciem środków pochodzących z programu FEnIKS). Szacuje się, że w formie pożyczek udzielone zostanie dofinansowanie w łącznej wysokości **523,2 mln zł**.

Finansowanie bezzwrotne Fundusz realizował będzie poprzez udzielanie wsparcia w formie:

- dotacji, w tym dopłat do oprocentowania kredytów bankowych;
- środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa;
- nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska.

Ponadto Fundusz będzie udzielał częściowych umorzeń pożyczek.

Mając na uwadze potencjalną możliwość zmniejszenia przychodów w stosunku do lat 2021-2023, w związku ze zmniejszeniem się przekazywanych nadwyżek przez gminy i powiaty z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska oraz, że w okresie obowiązywania Strategii pomoc finansowa Funduszu udzielana w formie bezzwrotnej kształtować się będzie na wyższym poziomie niż dofinansowanie

udzielone w latach poprzednich, wynosząc blisko 976,8 mln zł, prognozuje się, że wysokość zgromadzonych środków pieniężnych Funduszu może w tym okresie ulec zmniejszeniu. W zakresie dotacji i dopłat do oprocentowania kredytów bankowych nastąpi wzrost dotychczasowego poziomu udzielanego dofinansowania. Przewiduje się, że wysokość dofinansowania w formie dotacji, w tym dopłat do oprocentowania kredytów bankowych w latach 2025-2028 wyniesie ok. 400,1 mln zł (nie uwzględniając środków z pochodzących z programu FEniKS lub z innego programu pomocowego).

Fundusz w dalszym ciągu przeznaczać będzie środki na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, realizowane przez państwowe jednostki budżetowe. Wysokość zaplanowanych na 2025 rok wydatków z tego tytułu wynika z uzgodnionych z dysponentami środków budżetowych list zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi na rok 2025. Na powyższą pozycję na lata 2025-2028 zaplanowano środki w łącznej wysokości 95,0 mln zł. Faktyczne kwoty środków planowanych do dofinansowania zadań wynikać będą z wniosków zgłoszonych przez państwowe jednostki budżetowe, a następnie ich uzgodnienia z właściwymi dysponentami.

Zakłada się, że w latach objętych Strategią umorzenia pożyczek wyniosą łącznie 98,3 mln zł. Częściowe umorzenia pożyczek są warunkowe, a kwoty pochodzące z umorzeń, w przypadku ich przeznaczenia na kolejne zadanie proekologiczne przyczyniają się do realizacji nowych przedsięwzięć proekologicznych. Polityka finansowa Funduszu ukierunkowana będzie na stopniowe ograniczanie wysokości częściowych umorzeń pożyczek. Należy mieć również na uwadze, że powyższe szacunki odnoszą się jedynie do danych historycznych.

Na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska Fundusz przyznaje również nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej. Zakłada się przeznaczenie na ten cel w okresie obowiązywania niniejszej Strategii kwoty 1,4 mln zł. Wsparcie w formie nagród ma charakter marginalny i stanowi jedynie 0,12% planowanych kosztów Funduszu w latach 2025-2028.

Podział pomocy finansowej na poszczególne formy pomocy w formie bezzwrotnej (na dotacje, przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych), w formie umorzeń oraz zwrotnej (pożyczki) następować będzie corocznie na etapie konstruowania Planu Działalności Funduszu na dany rok, w tym określania szacowanych przychodów.

III.1.3 Finansowanie ochrony środowiska

WFOŚiGW w Łodzi udziela dofinansowania na realizację zadań proekologicznych w formie pożyczki, dotacji, w tym dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym. W latach 2021-2023 na ten cel Fundusz wypłacił środki w łącznej wysokości 593,6 mln zł. Dominujący udział w wypłatach ogółem stanowiły środki przekazane na realizację zadań z dziedziny ochrony powietrza - ponad 374,18 mln zł, co stanowiło 55,5 % wypłat. Obserwuje się z roku na rok znaczący wzrost środków przeznaczanych na tą dziedzinę. W jej ramach Fundusz dofinansowywał przedsięwzięcia obejmujące następujące grupy zadań m.in.: wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, termomodernizację obiektów (w tym wymiana źródła ciepła), modernizacja i rozbudowa sieci ciepłej. Wsparcie udzielane było zarówno na podstawie Zasad udzielania pomocy finansowej jak i w ramach własnych programów priorytetowych m.in.: „Racjonalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobach komunalnych w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery” (RE), „Termomodernizacja budynków Ochotniczych Straży Pożarnych oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery”, „EKO Latarnia - Poprawa efektywności energetycznej systemów oświetlenia zewnętrznego”, „EkoAuto – Łódzki Rozwój Elektromobilności” jak i też na podstawie programu ogólnopolskiego „Czyste powietrze”.

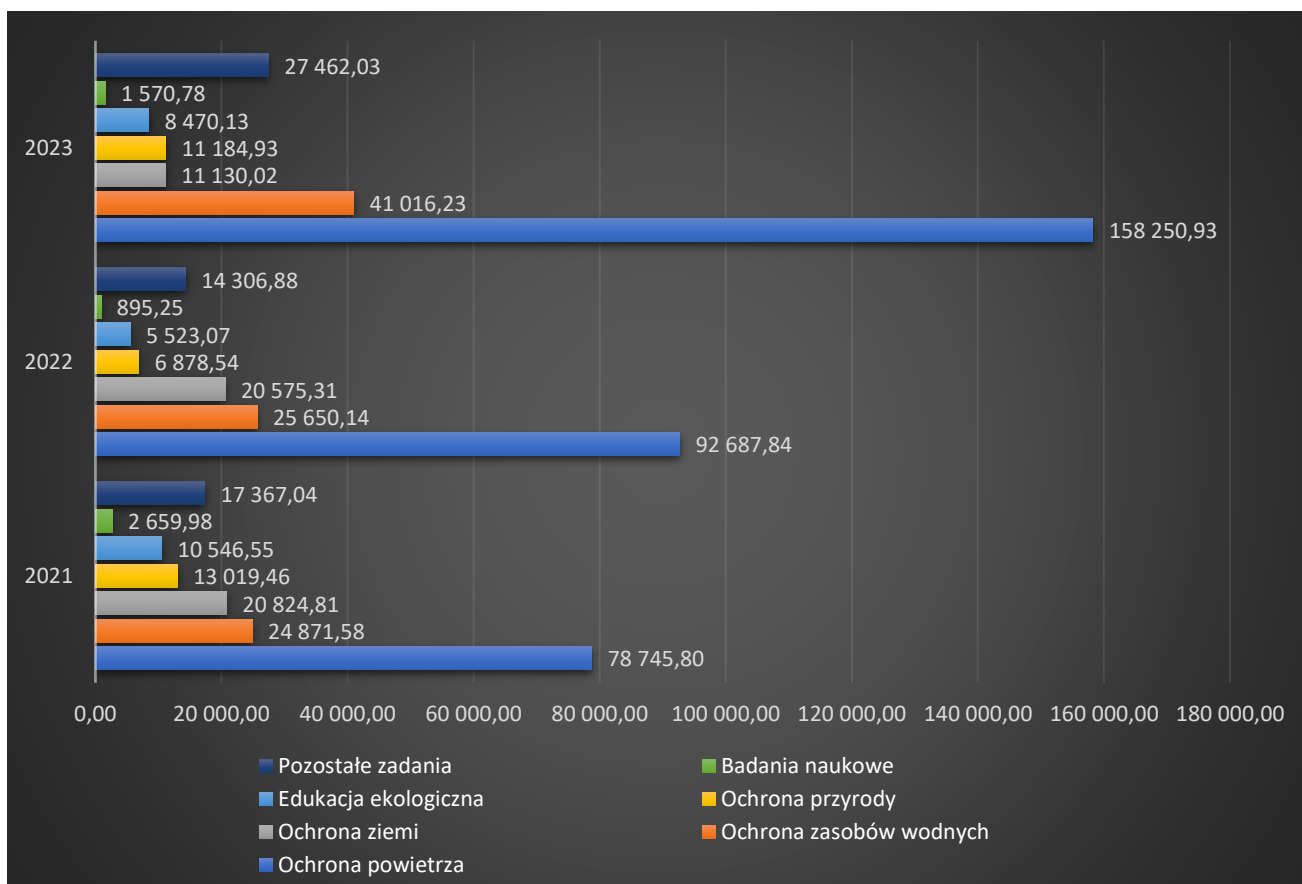
Kolejną znaczącą dziedziną, na którą zostały w ww. okresie wypłacone środki w łącznej wysokości 96,37 mln zł tj. 15,56% ogółu wypłat była Ochrona zasobów wodnych. Również w tej dziedzinie jest zauważalny wzrost wypłacanych środków w perspektywie trzyletniej. W ramach niej, Fundusz wspierał budowę, rozbudowę, modernizację oczyszczalni ścieków, budowę, rozbudowę sieci kanalizacyjnej,

budowę sieci kanalizacji deszczowej, a także budowę, rozbudowę i modernizację stacji uzdatniania wody, ujęć wody o ile były one finansowane również ze środków UE. Przedsięwzięcia były wspierane zarówno na podstawie ogólnych Zasad, jak i też w ramach programów priorytetowych: „Wsparcie gospodarki ściekowej”, EkoOczyszczalnia - instalacja przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków”, „Dotacje dla osób fizycznych na wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie województwa łódzkiego”, „Dotacje dla osób fizycznych na wykonanie przyłączy kanalizacyjnych na terenie województwa łódzkiego” oraz na podstawie programu ogólnopolskiego „Moja Woda”.

W ramach pozostałych dziedzin Fundusz wypłacił w latach 2021-2023 środki w łącznej wysokości 188,65 mln zł na realizację m.in. zadań polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, selektywną zbiórkę odpadów, rekultywację składowisk odpadów, prace leczniczo-pielęgnacyjne drzew i pomników przyrody, czynną ochronę gatunkową, poprawę warunków bytowych zwierząt oraz zagospodarowanie wód deszczowych. Wspierana też była działalność edukacyjna, badania naukowe i ekspertyzy oraz monitoring środowiska.

Ponadto dofinansowywano zakup sprzętu i wyposażenia oraz samochodów ratowniczo-gaśniczych zarówno dla państwowej jak i też ochotniczych straży pożarnych. Wśród realizowanych tu programów można wymienić zarówno programy własne WFOŚiGW w Łodzi: „Niezwłoczne usuwanie odpadów ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska”, „Dotacje na usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego”, „Rewaloryzacja zabytkowych parków województwa łódzkiego”, „Utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni wraz z bazami edukacyjnymi”, „Edukacja ekologiczna mieszkańców województwa łódzkiego” jak i też ogólnopolskie programy priorytetowe: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych” część 1) i 2).

Wykres nr 4. Finansowanie w podziale na dziedziny w poszczególnych latach w okresie 2021-2023 [tys. zł]

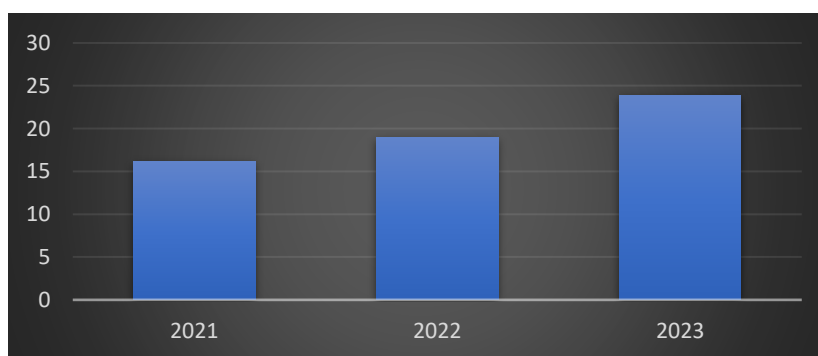
III.2 Potencjał organizacyjny

Przez potencjał organizacyjny Funduszu rozumie się m.in. jego zdolność do wdrażania programów własnych, krajowych i europejskich z uwzględnieniem optymalnej wielkości zasobów kadrowych przewidzianych do ich sprawnej realizacji.

W ostatnich latach, skala i rodzaj zadań realizowanych przez WFOŚiGW w Łodzi przekłada się na wzrost liczby obsługiwanych umów, prowadzonych naborów i wielkość wydatkowanych środków. Biorąc powyższe pod uwagę w celu zapewnienia i utrzymania sprawności organizacyjnej w funkcjonowaniu Biura Funduszu, konieczne było sukcesywne zwiększanie poziomu zatrudnienia.

Zauważalny trend dotyczący zarówno wzrostu zatrudnienia, jak i kosztów funkcjonowania związany jest przede wszystkim z koniecznością wdrażania, realizowania i obsługiwanego zasobochłonnych ogólnopolskich programów priorytetowych skierowanych do osób fizycznych w ramach udostępnienia środków z NFOŚiGW tj. „Moja Woda”, „Czyste Powietrze”, „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”, „Agroenergia”, „Ciepłe Mieszkanie”.

Wykres nr 5. Koszty funkcjonowania organów i Biura Funduszu w latach 2021-2023 [mln zł]

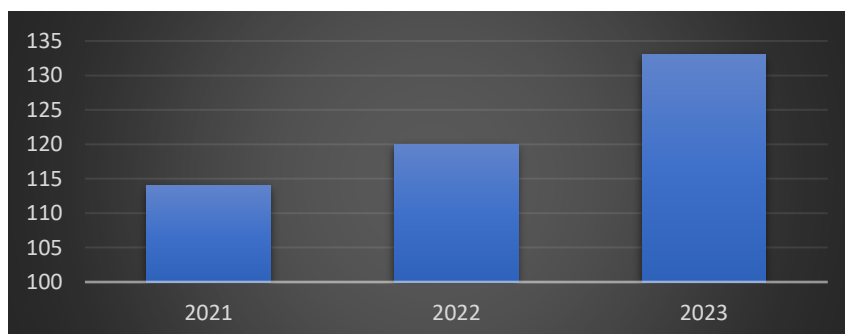
III.2.1 Liczba zatrudnionych

Zapewnienie odpowiednich zasobów kadrowych w Funduszu jest możliwe dzięki jasnym otwartym i konkurencyjnym zasadom naboru na wolne stanowiska pracy. Zasady naboru określone są w ustawie POŚ.

W dniu 30.06.2024 r. w WFOŚiGW w Łodzi zatrudnionych było 143 pracowników, co przekłada się na 136,6 etatów.

W latach 2021-2023 nastąpił wzrost zatrudnienia spowodowany między innymi obsługą klienta masowego w ramach ogólnopolskich programów priorytetowych np. Czystego powietrza. Wraz ze wzrostem zainteresowania Programem Czyste Powietrze oraz przekazaniem do realizacji przez WFOŚiGW w Łodzi kolejnych programów, których beneficjentami są osoby fizyczne, należy liczyć się z dalszym wzrostem zatrudnienia.

Wykres nr 6. Średnioroczne zatrudnienie w WFOŚiGW w Łodzi w latach 2021-2023 (etaty)

Pracownicy Funduszu systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach, konferencjach, kursach specjalistycznych oraz studiach podyplomowych. W latach objętych Strategią planowana jest kontynuacja prowadzonej polityki kadrowej.

III.2.2 Struktura zatrudnienia

Aktualna struktura zatrudnienia, na dzień opracowywania Strategii wynika z Regulaminu Organizacyjnego Biura WFOŚiGW w Łodzi, zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą w dniu 27.06.2024 r. W skład komórek organizacyjnych Funduszu wchodzi zespoły oraz samodzielne jednoosobowe stanowiska pracy. Nowa regulacja powstała aby zwiększyć skuteczność i efektywność działań oraz poprawić komunikację i współpracę zarówno przy obsłudze podmiotów instytucjonalnych, osób fizycznych jak i programów ogólnopolskich ze środków udostępnionych z NFOŚiGW. W strukturze można wydzielić podział na komórki bezpośrednio zajmujące się obsługą wnioskodawców/beneficjentów realizujących zadania ekologiczne oraz komórki wspomagające działalność zespołów merytorycznych i odpowiedzialne za funkcjonowanie Biura Funduszu. W wyżej wymienionych zespołach pracuje ponad 75% zatrudnionych w Funduszu, w tym 54 pracowników bezpośrednio obsługujących program priorytetowy „Czyste Powietrze” (co stanowiło 40% wszystkich zatrudnionych w Funduszu, wg. danych na 30.06.2024 r.).

III.2.3 Zakres realizowanych działań

Fundusz udziela dofinansowania na realizację przedsięwzięć na rzecz środowiska w oparciu o „Zasady udzielania pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW w Łodzi” w trybie ciągłym, jak również udziela wsparcia na realizację projektów proekologicznych z własnych środków w ramach programów priorytetowych/konkursów oraz obsługuje programy priorytetowe ogólnopolskie, co zostało zaprezentowane w poniższej tabeli.

Współpraca Narodowego Funduszu z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej polega między innymi na realizacji ogólnopolskich programów priorytetowych. W ramach Strategii planowana jest jej kontynuacja i rozwój. Przyjęty model współpracy obejmuje finansowanie przedsięwzięć ekologicznych łącząc środki z NFOŚiGW i wfośiGW. Wnioski o dofinansowanie składane są najczęściej w wojewódzkich funduszach, które odpowiadają za przyznanie wsparcia i jego rozliczanie. Wspólnie realizowane są działania informacyjne, promocyjne oraz szkoleniowe. Ponieważ niektóre z realizowanych programów są kierowane do „masowego” beneficjenta, podjęto współpracę z podmiotami takimi jak gminy, stacje chemiczno-rolnicze czy banki komercyjne.

Tab. Nr 3. Programy priorytetowe realizowane przez WFOŚiGW w Łodzi w 2024 r., w tym ze środków udostępnionych z NFOŚiGW (wg stanu na 30.06.2024 r.)

Lp.	PROGRAMY PRIORYTETOWE/KONKURSY	BUDŻET 2024 STAN NA 30.06.2024 [zł]	OKRES WDRAŻANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	ODBIORCY DOFINANSOWANIA
1	2	3	4	5	6
1.	RACJONALIZACJA ZUŻYCIA ENERGII – VI	10 463 222,00	2023-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚiGW	Jednostki samorządu terytorialnego, publiczne uczelnie wyższe, samorządowe instytucje kultury, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których założycielem są jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty lecznicze prowadzone w formie spółek kapitałowych, których jedynymi współnikami są jednostki samorządu terytorialnego
2.	EkoREMIZA	10 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚiGW	Ochotnicze straże pożarne
3.	EKOLATARNIA	5 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚiGW	Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz spółki prawa handlowego z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego
4.	EKOAUTO CZ.1	2 640 000,00	2023-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚiGW	Jednostki samorządu terytorialnego oraz samorządowe instytucje kultury z terenu województwa łódzkiego
5.	EKOAUTO CZ.2	1 200 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚiGW	Podmioty inne niż wskazane w Części I Programu z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej

LP.	PROGRAMY PRIORYTETOWE/KONKURSY	BUDŻET 2024 STAN NA 30.06.2024 [zł]	OKRES WDRAŻANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	ODBIORCY DOFINANSOWANIA
1	2	3	4	5	6
6.	ŁÓDZKIE OZE	20 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Jednostki sektora finansów publicznych oraz inne podmioty realizujące zadania zgodne Programem, za wyjątkiem spółek oraz osób fizycznych.
7.	WYKONANIE PODŁĄCZEŃ KANALIZACYJNYCH – III EDYCJA	2 898 413,00	2023-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych gmin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej z terenu województwa łódzkiego; Beneficjenci końcowi (odbiorcy pomocy) to właściciele, użytkownicy wieczysti lub inni użytkownicy nieruchomości posiadający tytuł prawny umożliwiający dysponowanie nimi na cele budowlane
8.	WSPARCIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ – III EDYCJA	15 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych gmin w zakresie gospodarki wodno-ściekowej z terenu województwa łódzkiego
9.	USUWANIE ODPADÓW ZAGROŻENIE ŻYCIA	7 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Podmioty wskazane w art. 26a ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach z terenu województwa łódzkiego
10.	EKOOSTRAŻAK	3 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Ochotnicze straże pożarne
11.	„OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH”	3 000 000,00	2022-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW I ŚRODKI Z UDOSTĘPNIENIA NFOŚIGW	Ochotnicze straże pożarne, jednostki ratownictwa wodnego
12.	REWALORYZACJA ZABYTKOWYCH PARKÓW	3 000 000,00	2023-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Jednostki samorządu terytorialnego województwa łódzkiego lub inni właściciele parków
13.	UTWORZENIE W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ TERENÓW ZIELENI WRAZ Z BAZAMI EDUKACYJNYMI	2 246 534,00	2023-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Jednostki samorządu terytorialnego województwa łódzkiego
14.	NASZE EKOPRACOWNIE	6 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Jednostki samorządu terytorialnego, inny organ prowadzący placówkę lub bezpośrednio uczelnia wyższa
15a.	EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO – I EDYCJA (2023)	1 348 102,00	2023-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Wszystkie podmioty, z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych oraz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej
15b.	EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO – II EDYCJA (2024)	4 000 000,00	2024-2025	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Wszystkie podmioty, z wyłączeniem państwowych jednostek budżetowych oraz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej
16.	PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	2 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Osoby fizyczne
17.	AZBEST OS. FIZYCZNE	500 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Osoby fizyczne
18.	PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNE OS. FIZYCZNE	2 000 000,00	2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW	Osoby fizyczne
19.	OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZEZ ICH WAPNOWANIE	28 821 446,64	2019-2024	ŚRODKI WŁASNE WFOŚIGW I ŚRODKI Z UDOSTĘPNIENIA NFOŚIGW	Posiadacze lub dzierżawcy użytków rolnych o pH gleby poniżej 5,3
20.	CZYSTE POWIETRZE (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	2 309 028 869,26	2018-2029	ŚRODKI WŁASNE I ZAGRANICZNE/UE, ALBO WŁASNE KPO I FENIKS	Osoby fizyczne

LP.	PROGRAMY PRIORYTETOWE/KONKURSY	BUDŻET 2024 STAN NA 30.06.2024 [zł]	OKRES WDRAŻANIA	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	ODBIORCY DOFINANSOWANIA
1	2	3	4	5	6
21.	AGROENERGIA (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	3 300 000,00	2021-2027	ŚRODKI Z UDOSTĘPNIENIA NFOŚiGW	Beneficjenci końcowi: osoby fizyczne lub osoby prawne będące właścicielem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, o pow. Od 1 ha do 300 ha prowadząca osobiście gospodarstwo rolne lub działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych
22.	CIEPŁE MIESZKANIE (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	87 150 000,00	2022-2026	ŚRODKI Z UDOSTĘPNIENIA NFOŚiGW	Beneficjent: Jednostki samorządu terytorialnego, beneficjent końcowy: osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe
23.	MOJA WODA (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	19 808 731,71	2020-2024	ŚRODKI Z UDOSTĘPNIENIA NFOŚiGW	Osoby fizyczne
24.	PRZEDSIĘWZIĘCIA W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST REALIZOWANE W GOSPODARSTWACH ROLNYCH" (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI, Cz. 2)	7 000 000,00	2023-2026	ŚRODKI Z UDOSTĘPNIENIA NFOŚiGW	Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki (Beneficjenci końcowi), ostatecznymi odbiorcami: beneficjenci Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności

Tab. Nr 4.Cele programów priorytetowych wymienionych w tab. nr 3 realizowanych przez WFOŚiGW w Łodzi w 2024 r., w tym ze środków udostępnionych z NFOŚiGW (wg. stanu na 30.06.2024 r.)

LP.	PROGRAMY PRIORYTETOWE/KONKURSY	CEL
1	2	6
1.	RACJONALIZACJA ZUŻYCIA ENERGII - VI	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację inwestycji polegających na kompleksowej termomodernizacji budynków, znajdujących się na terenie województwa łódzkiego, prowadzącej do racjonalizacji zużycia energii lub wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
2.	EKOREMIZA	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację inwestycji polegających na: <ul style="list-style-type: none"> wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii; kompleksowej termomodernizacji budynków, strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych, znajdujących się na terenie województwa łódzkiego, prowadzącej do racjonalizacji zużycia energii.
3.	EKOŁATARNIA	Ograniczenie bądź uniknięcie emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz uzyskanie oszczędności energii elektrycznej poprzez przebudowę lub rozbudowę istniejących systemów oświetlenia oraz wyposażenie ich w inteligentne systemy sterowania, na terenie województwa łódzkiego.
4.	EKOAUTO CZ.1	Zmniejszenie negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko w związku z emisją zanieczyszczeń pochodzących z transportu, na terenie województwa łódzkiego.
5.	EKOAUTO CZ.2	
6.	ŁÓDZKIE OZE	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji systemów energetycznych wykorzystujących odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej lub w infrastrukturze publicznej na potrzeby budynków użyteczności publicznej, znajdujących się na terenie województwa łódzkiego.
7.	WYKONANIE PODŁĄCZEŃ KANALIZACYJNYCH – III EDYCJA	Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu wypełnienie wymogów Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych.
8.	WSPARCIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ III EDYCJA	Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie zadań mających na celu wypełnienie wymogów Dyrektywy z dnia 11 maja 1991 r. 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.
9.	USUWANIE ODPADÓW ZAGROŻENIE ŻYCIA	Likwidacja zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych poprzez dofinansowanie kosztów usunięcia odpadów i gospodarowania nimi w przypadku, o którym mowa w art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.).

LP.	PROGRAMY PRIORYTETOWE/KONKURSY	CEL
1	2	6
10.	EKOSTRAŻAK	Podniesienie gotowości bojowej lokalnych służb ratowniczych poprzez doposażenie w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych lub podczas likwidacji skutków powodzi, wiatru, osunięcia ziemi oraz podczas usuwania skutków klęsk żywiołowych
11.	„OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH”	Wsparcie w zakupie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń
12.	REWALORYZACJA ZABYTKOWYCH PARKÓW	Zachowanie i ochrona dziedzictwa historyczno-przyrodniczo-kulturowego parków na obszarze województwa łódzkiego poprzez ich rewaloryzację, dostosowanie parków do potrzeb społecznych i edukacyjnych oraz umożliwienie społeczeństwu korzystania z ich walorów przyrodniczych.
13.	UTWORZENIE W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ TERENÓW ZIELENI WRAZ Z BAZAMI EDUKACYJNYMI	Utworzenie w przestrzeni publicznej terenów zieleni wraz z bazami edukacyjnymi na obszarze województwa łódzkiego, służących dostosowaniu przestrzeni publicznej do potrzeb społecznych i edukacyjnych oraz umożliwienie społeczeństwu korzystania z ich walorów.
14.	NASZE EKOPRACOWNIE	Dokonanie wyboru najlepszych projektów, do wsparcia finansowego w formie dotacji, w ramach bloków tematycznych polegających na: a) zagospodarowaniu wybranego miejsca na terenie należącym do placówki w celu utworzenia punktu dydaktycznego na potrzeby prowadzenia zajęć terenowych z edukacji ekologicznej i przyrodniczej (blok I); b) polepszeniu warunków nauczania poprzez utworzenie kreatywnych i pomysłowych nowych pracowni edukacyjnych w szkołach. (blok II).
15a.	EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - I EDYCJA (2023)	Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców województwa łódzkiego. Program ukierunkowany jest na finansowe wsparcie Projektów podejmowanych w ramach dwóch bloków:
15b.	EDUKACJA EKOLOGICZNA MIESZKAŃCÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - II EDYCJA (2024)	- BLOK I: Promowanie walorów przyrodniczych województwa łódzkiego (np. wydawnictwa, wycieczki, ścieżki edukacyjne, filmy); - BLOK II: Kampania edukacyjna dotycząca przeciwdziałaniu degradacji środowiska realizowana w ramach jednego z poniższych priorytetów: a) problematyka ograniczania zanieczyszczeń powietrza oraz ich szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzi; b) racjonalizacja gospodarki odpadami i zapobieganie ich powstawaniu; c) zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki ochrony wód i gospodarki wodnej; d) zachowanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę cennych gatunków roślin, zwierząt, w tym: ochrona pszczół i zapobieganie ich wymieraniu.
16.	PRZYDOMOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (OS. FIZYCZNE)	Wspomaganie gospodarki ściekowej województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie realizacji zadań polegających na wykonaniu przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków o wydajności do 5 m ³ /dobę, na terenach, dla których nie jest przewidywana budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej.
17.	USUWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (OS. FIZYCZNE)	Oczyszczanie województwa łódzkiego z azbestu poprzez dofinansowanie zadań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest realizowanych przez osoby fizyczne, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność rolniczą.
18.	PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNE OS. FIZYCZNE	Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych na terenie województwa łódzkiego poprzez dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu wybudowanie przyłączy kanalizacyjnych.
19.	OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZEZ ICH WAPNOWANIE	Wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych. Dofinansowanie udzielane jest na zakup wapna nawozowego lub środków wapnujących służących do nawożenia gleb o wartości pH wynoszącej 5,5 lub niższej.
20.	CZYSTE POWIETRZE (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	Poprawę efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z jednorodzinnych budynków mieszkalnych.
21.	AGROENERGIA (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w sektorze rolniczym. Dofinansowane są przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu, instalacji fotowoltaicznych, wiatrowych, pomp ciepła oraz towarzyszących magazynów energii.
22.	CIEPŁE MIESZKANIE (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych.

LP.	PROGRAMY PRIORYTETOWE/KONKURSY	CEL
1	2	6
23.	MOJA WODA (PROGRAM OGÓLNOPOLSKI)	Zwiększenie retencjonowania wód opadowych. Dotacja udzielana jest na zakup, montaż i uruchomienie instalacji pozwalających na zagospodarowanie i zatrzymanie wód opadowych i roztopowych na terenie nieruchomości zabudowanych jednorodzinny domem mieszkalnym. Dotację można przeznaczyć np. na przewody odprowadzające wody opadowe zebrane z rynien, wpustów do zbiornika nadziemnego lub podziemnego, zbiornik retencyjny oraz na elementy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody.
24.	PRZEDSIĘWZIĘCIA W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU ORAZ UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST REALIZOWANE W GOSPODARSTWACH ROLNYCH "(PROGRAM OGÓLNOPOLSKI, CZ. 2)	Unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest w gospodarstwach rolnych należących do beneficjentów Działania A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności

III.3 Analiza wdrożenia obecnie obowiązującej Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2021-2024

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2021-2024 została przyjęta uchwałą nr 86/IX/2020 Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Łodzi z dnia 30 września 2020 r.

W ww. Strategii WFOŚiGW w Łodzi określił cele instytucjonalne oraz horyzontalne, w tym środowiskowe będące kontynuacją działań rozpoczętych w poprzednim okresie oraz wyznaczył nowe kierunki priorytetowe. Wyznaczone cele instytucjonalne mają skutecznie zarządzać czynnikami wpływającymi na działalność Funduszu, przynosić poprawę efektywności działania i umożliwić realizację misji Funduszu.

Dla powyższych celów przyjęto również kryteria pomiaru ich osiągnięcia. Cele mają być osiągnięte na zakończenie danego roku obowiązywania Strategii lub na koniec jej obowiązywania tj. na 31.12.2024 r. Poniżej zaprezentowano realizację **celów instytucjonalnych** osiągniętych przez WFOŚiGW w Łodzi na dzień 31.12.2023 r.

Tab. Nr 5. Realizacja celów instytucjonalnych na dzień 31.12.2023 r. wyznaczonych w Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2021-2024

LP.	CELE INSTYTUCJONALNE	KRYTERIA OSIĄGNIĘCIA CELU (MIERZONE NA KONIEC 2024 R.)	REALIZACJA CELU NA 31.12. 2023
1.	Utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia wnioskodawców oraz beneficjentów	średnia ocena przyznana przez beneficjentów w ankiecie – co najmniej 4 (w skali od 1 do 5)	zrealizowany
2.	Sprawną obsługą wnioskodawców oraz beneficjentów	wprowadzenie nowych form komunikacji z Funduszem: czat z pracownikiem, Messenger, elektroniczna rejestracja na wydarzenia organizowane przez Fundusz (szkolenia, konferencje)	zrealizowany
3.	Poprawa komunikacji wewnętrznej	sukcesywna wymiana sprzętu komputerowego oraz doposażenie w sprzęt audio-video i telekomunikacyjny niezbędny do prowadzenia komunikacji zdalnej w liczbie nie mniejszej niż 10 sztuk rocznie, prowadzenie cyklicznych – co najmniej raz w miesiącu spotkań Zarządu z kadrą kierowniczą dotyczące działalności Biura Funduszu.	zrealizowany

LP.	CELE INSTYTUCJONALNE	KRYTERIA OSIĄGNIĘCIA CELU (MIERZONE NA KONIEC 2024 R.)	REALIZACJA CELU NA 31.12. 2023
4.	Dotarcie z ofertą finansowego wsparcia Funduszu do jak największej liczby mieszkańców województwa łódzkiego oraz przedsiębiorców poprzez zintensyfikowanie działań promocyjno-informacyjnych	zrealizowanie w każdym roku co najmniej 3 kampanii promocyjno-informacyjnych o zasięgu wojewódzkim z wykorzystaniem różnych kanałów dystrybucji informacji (np. prasa, radio, telewizja, internet).	zrealizowany
5.	Utrzymanie i doskonalenie wdrożonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością ISO 9001, środowiskowego ISO 14001 oraz EMAS	pozytywne wyniki kolejnych certyfikacji	zrealizowany
6.	Podnoszenie kompetencji pracowników	wskaźnik ilości szkoleń na pracownika w poszczególnych latach – co najmniej 1.	zrealizowany
7.	Upraszczenie i uelastycznianie procedur oraz dokumentacji dotyczących przyznawania i rozliczania dofinansowania	umożliwienie składania wniosków i sprawozdań z osiągniętych efektów przez generator dla co najmniej 80% funkcjonujących programów, konkursów realizowanych ze środków WFOŚiGW w Łodzi.	w trakcie realizacji
8.	Doskonalenie funkcjonalności systemu informatycznego	średnia ocena przyznana przez pracowników w ankiecie – co najmniej 3 (w skali od 1 do 4)	w trakcie realizacji
9.	Doskonalenie funkcjonalności i czytelności strony internetowej Funduszu	średnia ocena przyznana przez beneficjentów w ankiecie – co najmniej 3 (w skali od 1 do 4)	zrealizowany
10.	Rozszerzanie oferty finansowej Funduszu	co najmniej raz w roku przegląd i aktualizacja ogólnych zasad udzielania dofinansowania oraz dokumentów wewnętrznych regulujących przyznawanie wsparcia finansowego, programów priorytetowych pod kątem dostosowania ich do potrzeb wnioskodawców/beneficjentów	zrealizowany
11.	Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, w tym m.in. poprzez udział w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego”	wskaźnik liczby działań edukacyjno-szkoleniowych (m.in. porady, konsultacje, szkolenia, warsztaty, konkursy) skierowanych do jednostek samorządu terytorialnego województwa łódzkiego oraz innych podmiotów i osób fizycznych na poziomie 3 tys. szt. w ciągu roku	zrealizowany

Celami horyzontalnymi Funduszu realizowanymi w każdym z merytorycznych celów środowiskowych jest:

- poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej;
- pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

W „Strategii działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2021-2024” określono następujące cele środowiskowe:

- Transformacja energetyczna gospodarki;
- Poprawa jakości powietrza;
- Adaptacja do zmian klimatu;
- Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami;
- Działania na rzecz przyrody;
- Poprawa gospodarki wodno-ściekowej.

W tabeli nr 8 przedstawiono wykonanie poszczególnych merytorycznych celów środowiskowych, zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii, w oparciu o dane wynikające z zawartych umów w latach 2021–2023 r. tj. planowane efekty ekologiczne i rzeczowe, wg. stanu na koniec 2023 r. tj. po 3 roku obowiązywania Strategii.

III.3.1 Podpisane umowy i wielkość dokonanych wypłat

W latach 2021-2023 WFOŚiGW w Łodzi ze środków własnych zawarł 5.366 szt. umów pożyczek, dotacji, przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na łączną kwotę 810,4 mln zł. Poniżej przedstawiono liczbę i wartość zawartych umów oraz kwotę dokonanych wypłat, z uwzględnieniem formy pomocy w podziale na dziedziny ochrony środowiska.

Tab. nr 6. Zawarte umowy ze środków WFOŚiGW w Łodzi w latach 2021-2023

DZIEDZINA	ILOŚCIOWO [SZT.]			WARTOŚCIOWO [TYS. ZŁ]		
	POŻYCZKI	DOTACJE, W TYM PJB	RAZEM	POŻYCZKI	DOTACJE, W TYM PJB	RAZEM
OCHRONA POWIETRZA	415	1 058	1 473	326 675,10	182 641,48	509 316,58
OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	55	1 228	1 283	83 847,14	43 673,81	127 520,95
OCHRONA ZIEMI	14	1 424	1 438	25 919,88	39 296,79	65 216,67
OCHRONA PRZYRODY	14	57	71	5 983,29	12 820,58	18 803,87
EDUKACJA EKOLOGICZNA	0	373	373	3 435,74	21 063,97	24 499,71
BADANIA NAUKOWE/MONITORING	0	18	18	0,00	3 119,10	3 119,10
POZOSTAŁE ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	25	685	710	7 300,99	54 658,34	61 959,34
RAZEM:	523	4 843	5 366	453 162,14	357 274,07	810 436,23

Tab. nr 7. Wypłaty ze środków WFOŚiGW w Łodzi w podziale na dziedziny ochrony środowiska zrealizowane w latach 2021-2023

DZIEDZINA	WARTOŚCIOWO [TYS. ZŁ]		
	POŻYCZKI	DOTACJE, W TYM PJB	RAZEM
OCHRONA POWIETRZA	214 170,64	115 513,93	329 684,57
OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	60 267,17	31 270,78	91 537,95
OCHRONA ZIEMI	22 957,98	29 572,17	52 530,14
OCHRONA PRZYRODY	10 800,63	20 282,29	31 082,92
EDUKACJA EKOLOGICZNA	0,00	24 539,75	24 539,75
BADANIA NAUKOWE/MONITORING	0,00	5 126,02	5 126,02
POZOSTAŁE ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	11 153,08	47 982,87	59 135,95
RAZEM:	319 349,49	274 287,80	593 637,30

Poniżej zaprezentowane zostały planowane do uzyskania efekty ekologiczne i rzeczowe na podstawie zawartych umów w latach 2021-2023 (wskaźniki realizacji Strategii).

Tab. Nr 8. Wskaźniki realizacji Strategii - cele środowiskowe wg stanu na koniec 2023 roku
(Wskaźniki ekologiczne i rzeczowe planowane do osiągnięcia na podstawie zawartych umów w latach 2021-2023)

Lp.	WSKAŹNIK	JEDNOSTKI	PLANOWANE WARTOŚCI (W STRATEGII) NA KONIEC 2024 R.	RAZEM PLANOWANE WARTOŚCI Z TYTUŁU ZAWARTYCH UMÓW W LATACH 2021-2023	REALIZACJA NA 31.12.2023 R. [%]
1	2	3	4	5	5/4
1.	OGRANICZENIE LUB UNIKNIĘCIE EMISJI DO POWIETRZA:				
1.1	• DWUTLENKU WĘGLA,	Mg/rok	70 000	87 876,77	125,5%
1.2	• TLENKÓW SIARKI,		600	269,73	45,0%
1.3	• TLENKÓW AZOTU,		120	109,94	91,6%
1.4	• PYŁÓW		200	108,32	54,2%
2.	ZAINSTALOWANA MOC OZE	kW	18 000	75 926,98	421,8%
3.	UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	Mg	40 000	49 091,73	122,7%
4.	BUDOWA ROZBUDOWA, MODERNIZACJA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW	Szt.	20	17,00	85,0%
5.	DŁUGOŚĆ KANALIZACJI SANITARNEJ	km	400	232,25	58,1%
6.	LICZBA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW	szt.	350	665,00	190,0%
7.	LICZBA WYKONANYCH PODŁĄCZEŃ KANALIZACYJNYCH	szt.	8 000	5 084,00	63,6%
8.	LICZBA NOWO NASADZONYCH DRZEW	szt.	3 200	1 914,00	59,8%
9.	LICZBA DRZEW PODDANYCH PRACOM PIELĘGNACYJNYM I ZABEZPIECZAJĄCYM	szt.	12 000	5 096,00	42,5%
10.	LICZBA JEDNOSTEK RATOWNICZO-GAŚNICZYCH (OSP, PSP, INNE JEDNOSTKI RATOWNICZE) DOPOSAŻONE W SPRZĘT I/LUB SAMOCHODY RATOWNICZO-GAŚNICZE	szt.	400	613,00	153,3%
11.	LICZBA DOFINANSOWANYCH PROJEKTÓW Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	szt.	900	373,00	41,4%

III.3.2 Działania poza finansowaniem ochrony środowiska

WFOŚiGW w Łodzi jako jeden z 16 partnerów, w ramach poddziałania 1.3.3 POIiŚ 2014-2020, realizował do 31.12.2023 roku projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Realizacja projektu będzie kontynuowana w ramach środków FEnIKS 2021-2027. Projekt zostanie rozszerzony o komponent klimatyczny, a usługi doradcze będą świadczone przez doradców klimatyczno-energetycznych z 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Rolę Partnera Wiodącego Projektu będzie pełnił Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W ramach działań doradczych ww. Projekcie w latach 2021-2023 WFOŚiGW w Łodzi osiągnął następujące wskaźniki:

- wyemitowano 5 audycji radiowych z udziałem doradców energetycznych, opublikowano 5 artykułów prasowych; zorganizowano 1 konferencję;
- przeprowadzono 242 działania edukacyjno-szkoleniowe (w tym szkolenia online, zajęcia z młodzieżą w wieku szkolnym oraz studentami, konkursy dla dzieci i młodzieży);
- Doradcy Energetyczni brali udział imprezach masowych (w tym w wydarzeniach branżowych), udzielając informacji o źródłach finansowania, promując Projekt Doradztwa i Fundusze Europejskie;
- objęto wsparciem doradczym ok. 300 przyjaznych środowisku inwestycji;
- przeprowadzono 1 szkolenie podstawowe dla kandydatów na Energetyków Gminnych oraz 1 szkolenie uzupełniające dot. audytów energetycznych;
- oceniono łącznie 27 Planów gospodarki niskoemisyjnej (wraz z aktualizacjami), dla tych dokumentów wydano zaświadczenia o pozytywnej weryfikacji;
- udzielono ponad 8 tys. konsultacji i porad z zakresu tematycznego Projektu.

III.4 Analiza SWOT Funduszu

Poniżej przedstawiono analizę SWOT WFOŚiGW w Łodzi.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • kompetentna i wykwalifikowana kadra, z dużą praktyką zawodową oraz doświadczenie instytucjonalne umożliwiające właściwą realizację zadań, w tym w zakresie wdrażania i zarządzania programami operacyjnymi Unii Europejskiej; • Zintegrowany System Zarządzania zgodny z międzynarodowymi normami PN-EN ISO 9001:2015 i PN-EN ISO 14001:2015, z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) oraz z wymogami Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK); • współtworzony z NFOŚiGW stabilny, spójny system finansowania działań proekologicznych pozwalający na redystrybucję i opłat za korzystanie ze środowiska na terenie, z którego pochodzą; • wypracowane zasady gospodarki finansowej i procedur finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, pozwalające na wypłacanie kwot wyższych niż uzyskiwane z opłat i kar środowiskowych; przy jednoczesnym samofinansowaniu się Funduszu; • wiarygodność finansowa i stabilność potencjału finansowego w zakresie środków własnych Funduszu, gwarantująca współfinansowanie znacznego zakresu przedsięwzięć; • wieloletnie doświadczenie w finansowaniu przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej, bliska współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami ochrony środowiska, bankami i przedsiębiorcami sprawiająca, że Fundusz jest wiodącą instytucją finansującą proekologiczne przedsięwzięcia wspierające wdrażanie wojewódzkich i krajowych polityk środowiskowych; • zorientowanie na beneficjenta oraz terytorialna bliskość do beneficjentów i znajomość środowiskowych aspektów rozwoju kraju i rozwoju województwa, potrzeb i problemów beneficjentów oraz planów inwestycyjnych w województwie; • różnorodne formy dofinansowania dostosowane do specyfiki celów i potrzeb beneficjentów, oparte na przejrzystych, akceptowanych przez krajowe instytucje kontrolne procedurach; • podejście niekomercyjne – kierowanie się przy udzielaniu dofinansowania na zadania proekologiczne interesem środowiskowym i publicznym, a nie wyłącznie opłacalnością przedsięwzięć przy zastosowaniu zobiektywizowanego, przejrzystego i bezstronnego procesu przyznawania wsparcia; • elastyczność i możliwość szybkiego reagowania na bieżące wyzwania i potrzeby, w tym na nagłe zagrożenia środowiska oraz awarie przemysłowe i możliwość finansowania przedsięwzięć eliminujących te zagrożenia; • zwiększenie możliwości dotarcia do potencjalnych beneficjentów zarówno z informacją jak i dofinansowaniem, nie obciążające organizacyjnie Funduszu poprzez wykorzystanie programów parasolowych i outsourcing pewnych obszarów, w tym tworzenie punktów informacyjnych i włączenie do dystrybucji dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego w ramach programów skierowanych do klienta masowego; 	<ul style="list-style-type: none"> • elektroniczny system bazodanowy Funduszu nie obejmuje całości procesów przebiegających w instytucji (np. obsługi Zarządu i Rady Nadzorczej); • wymagający poprawy i rozbudowy cyfrowy system obsługi beneficjentów i e-usługi – Portal beneficjenta (pożyczki, dotacje, przekazanie środków pjb, umorzenia – generator wniosków o dofinansowanie, elektroniczny system rozliczeń, komunikacja); • niedostosowanie zasobów kadrowych Funduszu do stale poszerzającej się oferty dla masowego klienta; • obszerna, pomimo maksymalnego zredukowania, dokumentacja związana z przyznawaniem i rozliczaniem dofinansowania przedsięwzięć proekologicznych; • niewystarczająca wymiana informacji i dobrych praktyk pomiędzy Funduszami i innymi instytucjami finansującymi przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym w formie cyfrowej/systemowej; • brak wspólnego, ogólnopolskiego systemu informatycznego służącego np.: rozliczaniu, raportowaniu i kontroli programów ogólnopolskich; • niejednolity, wymagający aktualizacji w skali kraju, system ewidencjonowania i raportowania efektów ekologicznych i rzeczowych oraz efektywności wydatkowania środków; • dublowanie się programów finansowanych również przez samorząd województwa.

MOCNE STRONY – c.d.

- otwartość na zmiany i elastyczność podejścia w zakresie ekoinnowacji;
- realizacja wspólnych programów z NFOŚiGW pozwalająca na objęcie pomocą większej liczby beneficjentów oraz uzyskanie większego efektu ekologicznego i rzeczowego;
- kompleksowe podejście do zdiagnozowanych potrzeb w zakresie ochrony środowiska poprzez wzajemnie uzupełniające się programy obejmujące dofinansowaniem całość inwestycji generującej efekt ekologiczny;
- duży potencjał szkoleniowo-edukacyjny skierowany do mieszkańców województwa;
- pozyskiwanie na rzecz środowiska środków z innych źródeł.

SZANSE

- zachowanie samodzielności funkcjonowania Funduszu i zdecentralizowanego systemu pobierania i dystrybucji kar i opłat za korzystanie ze środowiska pozwalające na pozostawienie środków na rynku, z którego pochodzą (sprawiedliwe i lokalne relokowanie środków);
- utrzymanie wysokiego poziomu zaufania i zadowolenia beneficjentów;
- zagraniczne środki finansowe na zadania ochrony środowiska i gospodarki wodnej zwiększające budżet krajowy;
- rozszerzenie działalności doradczej Funduszu o nowe kierunki w zakresie ochrony środowiska;
- nowe obszary zrównoważonego rozwoju: innowacje i nowe technologie, gospodarka o obiegu zamkniętym;
- rosnąca świadomość ekologiczna i aktywność inwestycyjna w sferze środowiska: samorządów terytorialnych, instytucji publicznych, podmiotów gospodarczych organizacji pozarządowych i społeczeństwa, jak również ciągły wzrost wagi problematyki ochrony środowiska;
- wzrastające zapotrzebowania na środki finansowe przeznaczone na odnawialne źródła energii oraz na inwestycje ukierunkowane na ochronę środowiska, m.in. wynikające z konieczności wypełnienia zobowiązań nakładanych na Polskę jako członka Unii Europejskiej;
- wzrastające zapotrzebowanie i zwiększenie chęci potencjalnych wnioskodawców do uwzględniania aspektów ekologicznych w procedurach udzielania zamówień publicznych;
- rozwój e-usług dla beneficjentów;
- uzgadnianie programów realizowanych w danych roku z samorządem województwa, celem wyeliminowania dublowania się programów.

ZAGROŻENIA

- niekorzystne dla Funduszu zmiany w przepisach prawa m.in. mogące mieć wpływ na: zmianę dotychczasowego systemu finansowania ochrony środowiska, ograniczające wpływy finansowe, katalog finansowanych zadań i samodzielność wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
- ograniczenie strony merytorycznej funkcjonowania Funduszu na rzecz rozbudowanej sprawozdawczości i systemów ewidencjonowania danych związanych z działalnością ustawową Funduszu, wykonywanych na zlecenie instytucji zewnętrznych (np. CROEF, CST 2021);
- ograniczenie autonomii Funduszu i jego autorskich programów dedykowanych lokalnemu beneficjentowi przez wprowadzanie ogólnopolskich programów, przygotowywanych na szczeblu krajowym, co może mieć negatywny wpływ na działalność Funduszu;
- ograniczanie możliwości przyznawania dofinansowania przedsiębiorcom oraz rolnikom ze względu na przepisy prawa wspólnotowego i przepisy krajowe dotyczące zasad udzielania pomocy publicznej;
- ograniczanie dochodów publicznych, zmniejszanie potencjału do podejmowania inwestycji proekologicznych oraz możliwości zaciągania zobowiązań przez jednostki sektora finansów publicznych i przedsiębiorców;
- oddziaływanie czynników zewnętrznych i toczących się konfliktów zbrojnych na krajową i światową gospodarkę i ich wpływ na obniżenie skłonności beneficjentów do podejmowania ryzyka inwestycyjnego;
- wstrzymanie przekazywania środków zewnętrznych w ramach realizowanych programów ogólnokrajowych i zawartych umów współpracy, powodujące brak płynności Funduszu w tym obszarze i utratę wiarygodności, prestiżu i zaufania beneficjentów;
- perspektywa ograniczenia i zakończenia eksploatacji złóż węgla brunatnego w KWB Bełchatów, a tym samym produkcji energii elektrycznej, a w konsekwencji znaczne zmniejszenie środków finansowych Funduszu.

IV. Strategia działania WFOŚiGW w Łodzi na lata 2025-2028

IV.1 Metodyka opracowania Strategii działania

Harmonogram prac nad Strategią obejmował:

1. Cel strategiczny spójny z misją i wizją Funduszu uwzględniający podział na priorytety środowiskowe dziedzinowe wynikające ze Wspólnej Strategii działania.
2. Główne perspektywy stanowiące cztery główne grupy działań realizujących cele operacyjne.

3. Priorytety środowiskowe wynikające z analizy SWOT województwa łódzkiego oraz informacje uzyskane z ankiet wypełnianych przez potencjalnych wnioskodawców.
4. Cele operacyjne, dla których wyznaczono zadania i działania służące do osiągnięcia celu strategicznego.
5. Mapę Strategii przedstawiającą cele, zadania, działania.
6. Plan monitorowania i kontroli realizacji Strategii za pomocą wskaźników.
7. Analizę ryzyka odnoszącą się do kluczowych celów wyznaczonych w Strategii.
8. Plan komunikacji, w którym opracowano zarys planu komunikacji nt. Strategii.
9. Cykl uczenia się i doskonalenia, w tym możliwość aktualizacji Strategii. Przez analizę wyników, zmian w priorytetach rządowych i unijnych, Fundusz powinien stale doskonalić Strategię i w razie konieczności dokonać jej aktualizacji.

Poniżej przedstawiono schemat metodyczny wdrażania Strategii, który zawiera informację o korelacji działań, zadań, perspektyw i priorytetów środowiskowych z celem strategicznym.

Rys. 1 Schemat metodyczny koncepcji projektu i wdrażania Strategii działania

Na powyższym rysunku przedstawiono zaplanowane w Strategii priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne) do realizacji w latach 2025-2028. Dla Funduszu, który finansuje przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną równie ważne, jak działania środowiskowe, są **cele organizacyjne**, które w konsekwencji przełożą się na realizację celu strategicznego i priorytetów środowiskowych.

IV.2 Wizja, Misja, Cel strategiczny

WIZJA

Przyjazna i dynamiczna instytucja, efektywnie i transparentnie wspierająca działania na rzecz ochrony środowiska oraz zrównoważony rozwój województwa łódzkiego

MISJA

Skutecznie i racjonalnie wspieramy działania na rzecz środowiska oraz zrównoważonego gospodarowania jego zasobami w województwie łódzkim

CEL STRATEGICZNY

Zmniejszenie wpływu działalności człowieka na klimat, poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami poprzez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku

Realizacja powyżej określonej wizji wymaga podejmowania szerokiego zakresu działań. Pojawiające się zagrożenia dla środowiska, nowe priorytety krajowe i unijne wymagają elastycznego ukierunkowania aktywności Funduszu w realizacji poszczególnych priorytetów.

IV.3 Priorytety środowiskowe (dziedzinowe i horyzontalne)

Dziedzinowe priorytety środowiskowe, jakie będą realizowane w latach 2025-2028 zostały wyznaczone w oparciu o przeprowadzoną analizę SWOT środowiska województwa łódzkiego i wpisują się w realizację polityki państwa w zakresie ograniczania zmian klimatu i emisji zanieczyszczeń. Ważnymi celami w tym zakresie są transformacja energetyczna w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie (w tym wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, wzrost efektywności energetycznej zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim” (EE1st)), walka z zanieczyszczeniem powietrza (w tym niską emisją), poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego poprzez łagodzenie zmian klimatu, zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych. Bardzo ważne są również priorytety takie jak: gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami oraz ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

Realizacja powyższych priorytetów dziedzinowych związana jest także z **horyzontalnymi** priorytetami, których wykonanie wpłynie na osiągnięcie celów dziedzinowych. Do priorytetów horyzontalnych zaliczono: edukację ekologiczną, innowacje i adaptację do zmian klimatu. Aktywność Funduszu w tym zakresie wpłynie korzystnie na wartość osiąganym efektów ekologicznych i rzeczowych m.in. na skutek zmian zachowania i wzrostu świadomości obywateli.

Analiza SWOT środowiskowych mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w województwie łódzkim^{16,17}.**MOCNE STRONY (stan obecny)**

- duży potencjał naukowo-badawczy;
- duża liczba małych i rozdrobnionych gospodarstw, sprzyjająca zachowaniu różnorodności biologicznej oraz zrównoważonemu rolnictwu;
- korzystne naturalne warunki rozwoju energetyki odnawialnej;
- wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców województwa;
- dobrej jakości zasoby wód podziemnych;
- wzrastająca liczba ludności korzystającej z systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków;
- wysoki wskaźnik skanalizowania miast w województwie;
- wysoki wskaźnik zwodociągowania całego województwa;
- budowa dróg wyprowadzających ruch z centrów miast (np. nowe obwodnice miast);
- wzrost udziału odpadów komunalnych selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów.

SŁABE STRONY (stan obecny)

- występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym suszy hydrologicznej, rolniczej, deficytu opadów, powodzi, huraganów;
- jedna z wyższych w kraju emisja pyłów i gazów (przekroczone standardy jakości powietrza);
- zły stan techniczny sieci linii przesyłowych średniego i niskiego napięcia;
- niewystarczająca dostępność do sieci ciepłowniczej;
- duża energochłonność budynków;
- niezadawalająca jakość i dostępność wód powierzchniowych;
- zmniejszenie zasobów wodnych, wpływające na różnorodność biologiczną i zagrożenie ekosystemów wodno-błotnych;
- mała zdolność retencyjna zlewni;
- niewystarczająca liczba i pojemność zbiorników retencyjnych;
- niskie sumy opadów atmosferycznych;
- występowanie wieloobszarowych lejów depresyjnych;
- niewielki udział zakładów przemysłowych ponownie wykorzystujących oczyszczone ścieki do celów produkcyjnych (wyposażonych w zamknięty obieg wody);
- niekorzystne proporcje sieci wodociągowej do kanalizacyjnej głównie na terenach wiejskich;
- wpływ do wód zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego (azotanów);
- najniższa lesistość w kraju oraz nierównomierne rozmieszczenie lasów na terenie województwa;
- niski udział obszarów objętych ochroną prawną oraz niespójna sieć obszarów chronionych;
- niezadawalający stan terenów zieleni;
- niski potencjał jakościowy gleb, duży udział gleb kwaśnych;
- niezrekultywowane nieczynne składowiska odpadów;
- występowanie wielkoobszarowych terenów zdegradowanych;
- wymagające rozbudowy/modernizacji instalacje do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych;
- nieosiągnięcie przez niektóre gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych;
- niezadawalające tempo usuwania wyrobów zawierających azbest;
- degradacja środowiska związana z funkcjonowaniem kopalni odkrywkowych;
- niedostateczna jakość infrastruktury transportu drogowego;
- brak możliwości pełnego wykorzystania energii wyprodukowanej ze źródeł odnawialnych ze względu na przestarzałą infrastrukturę energetyczną;
- wysoki poziom ubóstwa energetycznego;
- wzrastające natężenie ruchu komunikacyjnego, powodujące min. przekroczenia dopuszczalnych wartości natężenia hałasu przez komunikację samochodową oraz wzrost emisji liniowej;
- nieaktualne i niespójne dokumenty planistyczne nie dające podstaw do podejmowania skutecznych i terminowych działań z zakresu przedsięwzięć proekologicznych.

¹⁶ Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

¹⁷ Diagnoza opracowana na potrzeby Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Polityka ekologiczna państwa 2030

SZANSE (spodziewane zjawiska przyszłe)

- adaptacja do zmian klimatu - ograniczenie skutków zjawisk ekstremalnych;
- rozwój systemów ciepłowniczych;
- rozwój odnawialnych źródeł energii, w tym w zakresie wykorzystania zasobów geotermalnych;
- rozwój magazynów energii;
- rozwój budownictwa pasywnego i energooszczędnego;
- zwiększenie dostępności systemów zarządzania energią i budynkiem;
- rozwój systemu doradztwa w zakresie efektywności energetycznej i OZE;
- realizacja postanowień uchwały antysmogowej dla województwa łódzkiego;
- rozwój ekologicznych form transportu zeroemisyjnego oraz niskoemisyjnego;
- rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- zwiększenie retencji wód;
- podejmowanie działań mających na celu zachowanie różnorodności biologicznej;
- rozwój i poprawa stanu terenów zieleni;
- wykorzystanie nowych technologii, w tym zmierzających do wdrożenia technologii niskoemisyjnej i gospodarki o obiegu zamkniętym;
- zintensyfikowanie działań zmierzających do usuwania wyrobów zawierających azbest;
- zmniejszenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko m.in. poprzez rekultywację zamkniętych składowisk odpadów;
- wdrażanie koncepcji inteligentnych miast (smart city);
- rozwój monitoringu środowiska;
- uwzględnienie aspektu ochrony środowiska w planowaniu przestrzennym;
- wzrost świadomości poprzez edukację ekologiczną;
- rozwój rolnictwa ekologicznego.

ZAGROŻENIA (spodziewane zjawiska przyszłe)

- zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu ekstremalnych zjawisk pogodowych: powodzi, suszy oraz powodujące nieodwracalne przekształcenia w ekosystemach i wpływające na infrastrukturę elektroenergetyczną, wodno-ściekową;
- obniżanie się poziomu wód spowodowane zmianami klimatycznymi lub czynnikami antropogenicznymi;
- eutrofizacja wód śródlądowych;
- presja gatunków obcych i inwazyjnych;
- silna antropopresja na obszary cenne przyrodniczo, powodująca zmniejszanie różnorodności biologicznej, w tym zanikanie siedlisk i gatunków (zabudowa terenów cennych przyrodniczo, zmiana zagospodarowania gruntów);
- degradacja cennych przyrodniczo terenów spowodowana brakiem spójnego systemu obszarów chronionych oraz zbyt niska dynamika zalesień;
- nieosiągnięcie wskaźników związanych z odzyskiem i recyklingiem odpadów;
- nielegalne deponowanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach”;
- negatywny wpływ działalności rolniczej na stan wód oraz gleb;
- erozja gleb;
- kosztowne, skomplikowane proceduralnie i czasochłonne procesy modernizacji i rozbudowy infrastruktury (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, ciepłowniczej itp.);
- brak właściwej i efektywnej komunikacji społecznej powodującej protesty społeczne na etapie planowania lub realizacji inwestycji prośrodowiskowych;
- niska egzekwowalność przestrzegania uchwały antysmogowej;
- wzrost liczby pojazdów oraz natężenia ruchu samochodowego i lotniczego;
- brak formalnej ochrony korytarzy ekologicznych;
- niewystarczająca ilość środków na rekultywację terenów zdegradowanych.

IV.3.1 Ramy finansowe

W perspektywie lat 2025-2028 planuje się przeznaczyć kwotę ponad 1 mld zł na realizację zadań w ramach priorytetów środowiskowych takich jak: Transformacja energetyczna, Poprawa jakości powietrza, Gospodarka o obiegu zamkniętym (w tym gospodarowanie odpadami, ochrona wód i gospodarka wodna), Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów. Wskazana kwota została oszacowana na podstawie trendów z lat 2020-2023. Strumień środków kierowanych na realizację przedsięwzięć ujętych w ramach poszczególnych priorytetów środowiskowych będzie sukcesywnie corocznie zwiększany, przy jednoczesnym badaniu potrzeb strategicznych interesariuszy

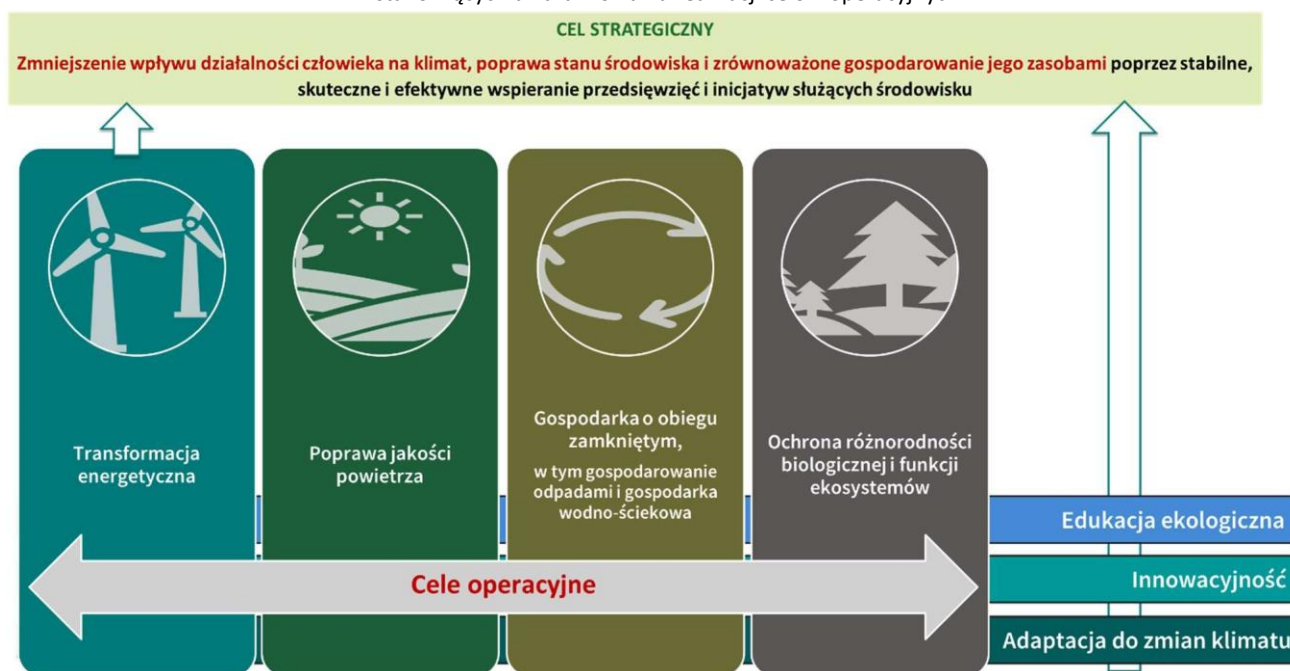
Funduszu, mając na uwadze m.in.: sytuację w zakresie zapobiegania skutkom zmian klimatu i konieczne do podjęcia działania adaptacyjne. Jednocześnie Fundusz będzie stawiał na innowacyjność finansowanych projektów oraz edukację ekologiczną i promowanie wiedzy w zakresie stanu środowiska, form i sposobów jego ochrony oraz propagowanie postaw proekologicznych wśród lokalnych społeczności.

Fundusz udzielając wsparcia na przedsięwzięcia proekologiczne będzie kierował się również efektywnością wydatkowania środków.

Tab. nr 9 Szacowane wypłaty ze środków WFOŚiGW w Łodzi w latach 2025-2028 [w tys. zł]

Dziedzina	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Ochrona atmosfery	141 159,38	141 395,63	142 604,93	147 684,01	572 843,94
Ochrona wód	37 800,00	43 410,94	46 883,81	49 228,00	177 322,75
Ochrona ziemi	11 812,50	14 883,75	18 232,59	20 511,67	65 440,51
Ochrona przyrody	14 175,00	16 124,06	17 581,43	19 144,22	67 024,72
Edukacja ekologiczna	10 631,25	12 403,13	14 325,61	16 409,33	53 769,32
Badania naukowe	2 362,50	1 240,31	2 604,66	1 367,44	7 574,91
Pozostałe zadania	18 309,38	18 604,69	18 232,59	19 144,22	74 290,88
RAZEM:	236 250,00	248 062,50	260 465,63	273 488,91	1 018 267,03

Rys. 2 Schemat przyjętych we Wspólnej Strategii priorytetów środowiskowych: dziedzinowych i horyzontalnych stanowiących uwarunkowania realizacji celów operacyjnych

PRORYTETY ŚRODOWISKOWE DZIEDZINOWE

IV.3.2. TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA

Zgodnie z europejskim prawem klimatycznym państwa UE mają osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r. i ograniczyć emisję netto gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55% w stosunku do 1990 r. Dla Polski zgodnie z podjętą Uchwałą Rady Ministrów nr 22/2021 z dnia 2 lutego 2021 r.

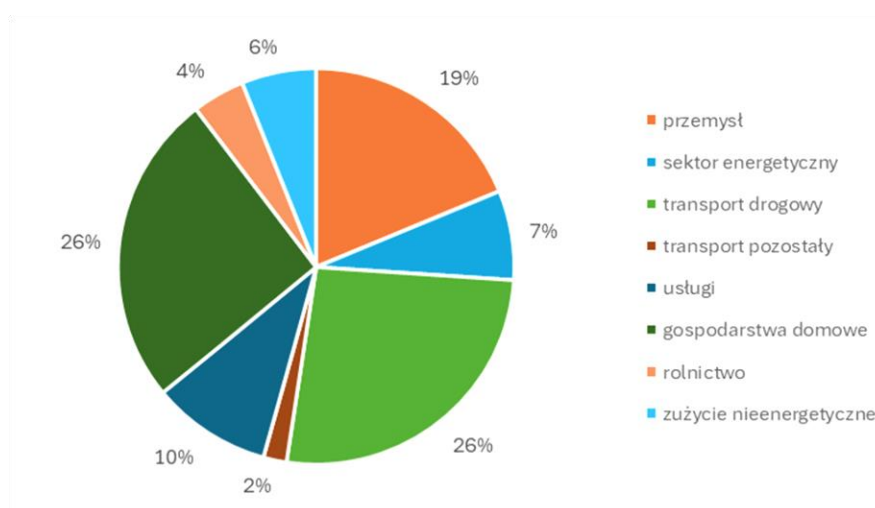
Polityką Energetyczną Polski do roku 2040 przyjęto następujące cele do realizacji w porównaniu do roku 1990¹⁸:

- redukcja gazów cieplarnianych o 30%;
- wzrost udziału źródeł odnawialnych w zużyciu finalnym energii o co najmniej 23%;
- wzrost efektywności energetycznej o 23%.

Polityka Energetyczna Polski do 2040 (PEP 2040) i Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) determinują harmonogram odejścia w Polsce do 2049 r. od wydobycia węgla i jego użycia w energetyce konwencjonalnej, ustalony przez sygnatariuszy umowy społecznej dotyczącej transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego.

W celu realizacji powyższych założeń transformacja energetyczna powinna objąć wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej energochłonnych, w tym nie tylko sektora energetycznego, przemysłu czy transportu, ale również gospodarstw domowych.

Wykres 7 Struktura zużycia energii w roku 2022, GUS w Rzeszowie, Analizy statystyczne 2023, Gospodarka paliwowo-energetyczna w latach 2021-2022

Według danych GUS¹⁹, najważniejszym paliwem służącym do wytwarzania energii elektrycznej w 2022 r. był węgiel kamienny, którego udział wyniósł 42,6% oraz węgiel brunatny z udziałem 26,5%. W okresie 2018-2022 łączny udział tych nośników energii obniżył się o 7,7 p.p. Produkcja z odnawialnych źródeł energii stanowiła 20,6% i wzrosła o 7,9 p.p. od 2018 r. Najważniejszymi nośnikami w tej grupie były: energia wiatru z udziałem 52,5%, energia słoneczna z udziałem 21,7% (ze wzrostem o ponad 20,3 p.p.) oraz biomasa i biogaz z łącznym udziałem wynoszącym 20,4%.

Z uwagi na skalę wydobycia węgla i potencjał produkcji energii elektrycznej, największym emitentem CO₂ (w wartościach bezwzględnych) w UE jest Elektrownia Bełchatów (ELB), emitująca w 2020 r. 30,1 mln Mg CO₂, o mocy osiągalnej 5.102 MW, z tego też względu województwo łódzkie jest jednym z pięciu obszarów w Polsce objętych planem transformacji energetycznej. Oznacza to rewolucyjne przemiany gospodarcze związane z odchodzeniem od produkcji energii z węgla brunatnego.

W województwie łódzkim w 2022 roku udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem wynosił 6,3% (wzrost o 2 p.p. w stosunku do roku 2018). Na przestrzeni ostatnich lat uległa zmianie struktura produkcji energii elektrycznej, ale tempo tych zmian należy uznać za niezadowalające.

IV.3.2.1 Główne cele priorytetu

1. Rozwój odnawialnych źródeł energii:

¹⁸ Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku

¹⁹ GUS w Rzeszowie, Analizy statystyczne 2023, Gospodarka paliwowo-energetyczna w latach 2021-2022

- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- rozwój prosumenckiej energetyki rozproszonej;
- rozwój technologii niskoemisyjnych i systemów magazynowania energii.

Budowa magazynów energii elektrycznej stanowi istotny element transformacji energetycznej. Pozwala bowiem na ograniczenia czasu przerw w dostawie energii elektrycznej, poprawia parametry jakościowe dostarczanej energii oraz pozytywnie wpływa na współpracę sieci dystrybucyjnej z lokalnymi odnawialnymi źródłami energii.

2. Poprawa efektywności energetycznej – energia ciepła:

- wymiana źródeł ciepła na mniej emisyjne;
- termomodernizacja budynków o niskim standardzie emisyjnym;
- rozwój budownictwa niskoemisyjnego i pasywnego;
- zmniejszenie zużycia energii w procesach produkcyjnych;
- modernizacji źródeł i systemów zaopatrzenia w ciepło sieciowe;
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury energetycznej, w tym sieci przesyłowych i dystrybucyjnych.

3. Modernizacja infrastruktury energetycznej – energia elektryczna:

- wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania energią, pozwalających na lepsze zarządzanie i optymalizację zużycia energii;
- przebudowa i modernizacja istniejących systemów oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego.

4. Transformacja transportu:

- rozwój transportu zeroemisyjnego, w tym również infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych i tankowania wodoru;
- modernizacja i rozwój transportu publicznego.

5. Edukacja społeczeństwa dotycząca korzyści wynikających z transformacji energetycznej.

IV.3.2.2 Efekty środowiskowe

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów stosowane będą następujące wskaźniki:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (Mg ekwiwalentu emisji CO₂/rok);
- ilość wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych (MWh/rok);
- zmniejszenie zużycia energii końcowej (MWh/rok);
- zmniejszenie zużycia energii pierwotnej (MWh/rok).

IV.3.3. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA

Szczególnym problemem w województwie łódzkim, zwłaszcza w jego największych miastach, jest wciąż niezadawalająca jakość powietrza związana z emisją powierzchniową, liniową oraz punktową.

Dla priorytetu **Poprawa jakości powietrza** głównym zadaniem w okresie strategicznym jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców oraz spełnienie wymogów prawa krajowego i unijnego. W dalszym ciągu będzie kontynuowana walka z ograniczeniem niskiej emisji przez wdrażanie programów i przedsięwzięć związanych z: wymianą źródeł ciepła, termomodernizacją oraz wzrostem znaczenia zero- i niskoemisyjnego transportu.

Na przeważającym obszarze województwa łódzkiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 metale: ołów, kadm, arsen i nikiel. W 2023 r. po raz pierwszy nie zanotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Najwyższe stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 wystąpiły na terenie aglomeracji łódzkiej, Brzezin, Piotrkowa

Trybunalskiego, Radomska i Zduńskiej Woli. Największym problemem w skali województwa łódzkiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Szacuje się, że problem ten dotyczy 1/5 gmin województwa łódzkiego, w tym przede wszystkim terenów zabudowanych. W ciągu roku najwyższe stężenia wystąpiły w okresie jesienno-zimowym. Główną przyczyną wysokich stężeń w okresie jesienno-zimowym była nadmierna **emisja niska (powierzchniowa)** z dużych obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej, spowodowana opalaniem węglem kamiennym. Zaznaczyć jednak trzeba, że w porównaniu z rokiem 2022 obszar przekroczeń uległ zdecydowanemu zmniejszeniu – o ponad 60%. W ostatnich latach można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Nie dochodzi już do przekroczenia poziomu dopuszczalnego średniorocznego oraz średniodobowego pyłu zawieszonego PM10. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym pozostają istotnym problemem. Wtedy też na terenach miejskich może dochodzić do przekroczenia poziomu informowania (wartość średniodobowa $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$) lub nawet poziomu alarmowego (wartość średniodobowa $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała również brak przekroczenia w 2023 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – faza II)²⁰. Na przestrzeni ostatnich 10 lat stężenia pyłu zawieszonego PM10 zmalały o 30-40%. Przyczyną poprawy jakości powietrza były zarówno działania podejmowane przez samorządy dotyczące ograniczenia emisji pyłu jak i również zmiana warunków meteorologicznych w półroczu chłodnym – cieplejsze okresy grzewcze.

W zakresie **emisji punktowej** na terenie strefy łódzkiej zlokalizowanych jest 315 źródeł spalania paliw (MCP)²¹. Na terenie strefy łódzkiej większość źródeł powstała przed 20 grudnia 2018 r., jedynie 17 źródeł powstało w późniejszym okresie. Blisko połowa (ok. 47,4%) źródeł wykorzystuje jako paliwo gaz ziemny, natomiast węgiel kamienny stanowi paliwo dla 31,7% źródeł.

Zgodnie z danymi GUS na terenie województwa łódzkiego w 2023 roku, zlokalizowanych było 110 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, z czego:

- 60 z nich wyposażonych jest w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych;
- 20 z nich wyposażonych jest w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych.

Należy zauważyć, że znaczna emisja punktowa w województwie łódzkim jest głównie pochodzenia energetycznego.

Na niską jakość powietrza ma również wpływ **emisja liniowa** z transportu drogowego. Wysokie natężenie ruchu przyczynia się do zwiększania stężenia tlenków azotu, tlenków węgla i metali ciężkich. W wyniku tego przy wysokiej temperaturze wzrasta stężenie ozonu. Największa koncentracja tej emisji związana jest z rejonami przebiegu autostrad A1 i A2, drogi ekspresowej S8, gęstej sieci drogowej w aglomeracji łódzkiej oraz drogami krajowymi ze wzmożonym ruchem pojazdów, w tym z ruchem tranzytowym na obszarach o zwartej zabudowie mieszkaniowej.

IV.3.3.1 Główne cele priorytetu

1. Ograniczanie niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego oraz emisji liniowej powstającej z transportu drogowego, w tym wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja, inwestycje w OZE;
2. Rozbudowa stref zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
3. Inwestycje w infrastrukturę transportu zero i niskoemisyjnego;
4. Rozbudowa systemów monitorowania poziomu zanieczyszczenia powietrza.

IV.3.3.2 Efekty środowiskowe

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów stosowane będą następujące wskaźniki:

- ograniczenie emisji pyłu PM10 (Mg/rok);
- ograniczenie emisji benzo(a)pirenu (Mg/rok);

²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w woj. łódzkim raport wojewódzki za rok 2023

²¹ Dane na dzień 30.11.2022 r. z rejestru Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE)

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (Mg ekwiwalentu emisji CO₂/rok);
- ograniczenie emisji SO₂ (Mg/rok);
- ograniczenie emisji NO_x (Mg/rok).

IV.3.4. GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM, W TYM GOSPODAROWANIE ODPADAMI, OCHRONA WÓD I GOSPODARKA WODNA

Gospodarka odpadami komunalnymi w Polsce jest regulowana przede wszystkim przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawę o odpadach. Pierwsza ustawa określa obowiązki gmin, jak i właścicieli nieruchomości oraz wytwórców odpadów komunalnych w kontekście selektywnego zbierania odpadów. Wskazuje również warunki prowadzenia działalności związanej z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów oraz zasady udzielania zezwoleń dla przedsiębiorstw świadczących te usługi. Utrzymanie czystości i porządku jest kluczowym zadaniem gmin, które nadzorują procesy związane z gospodarowaniem odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Patrząc na dane historyczne, w województwie łódzkim w 2015 r. selektywna zbiórka stanowiła 27,4% w ogólnej masie zebranych odpadów komunalnych (180,1 tys. ton), w 2021 r. – 39,4% (345,1 tys. ton), natomiast w 2022 roku – 39,6% (336,5 tys. ton). Na terenie kraju odsetek ten kształtował się na zbliżonym poziomie i wynosił odpowiednio 23,4%, 39,8% oraz 39,9%. Odpady zebrane w sposób selektywny w łódzkim stanowiły 6,3% zbiórki selektywnej na terytorium całego kraju w 2022 r. Średnio na jednego mieszkańca województwa przypadało 141,0 kg odpadów zebranych selektywnie (o 2,5 kg mniej w stosunku do 2021 r. jednak o 68,9 kg więcej niż w 2015 r.), przy średniej dla Polski wynoszącej 141,7 kg (w 2021 r. – 143,2 kg, w 2015 r. – 66,0 kg). Ilość selektywnie zebranych odpadów jest zróżnicowana w poszczególnych powiatach i zależy w dużym stopniu od tego, jak został zorganizowany przez władze lokalne system zbierania tego typu odpadów. Najwyższy odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu całego 2022 r. wystąpił w powiatach: łódzkim wschodnim (52,4%), pączęzańskim (49,6%), bełchatowskim (47,4%), łaskim (46,9%) oraz skierniewickim (44,6%). Natomiast najmniejszy odsetek odnotowano w powiatach: poddębickim (26,9%), rawskim (28,5%) oraz łowickim (28,9%)²².

Opierając się na danych ujętych między innymi w „Sprawozdaniu z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016–2022 z uwzględnieniem lat 2023–2028 oraz Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019–2025 z uwzględnieniem lat 2026–2031 za lata 2020–2022” można wnioskować, że masa selektywnie odebranych i zebranych odpadów komunalnych wykazywała trend wzrostowy – tj. wzrost w 2022 roku o 3,2% w stosunku do 2020 roku. Masa odbieranych i zbieranych odpadów komunalnych utrzymywała się na podobnym poziomie - wzrost w 2022 roku o 1,1% w stosunku do 2020 roku. Sukcesywnie zwiększyła się również liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie województwa ze 151 w 2020 r. do 163 w 2022 roku, ale wciąż 18 gmin nie posiada PSZOK na swoim terenie. Wiele gmin planuje rozbudowę lub modernizację istniejących punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, a także budowę nowych. W zakresie bilansu ilościowego mocy przerobowych instalacji komunalnych względem ilości odbieranych odpadów komunalnych, przepustowość tych instalacji w województwie jest wystarczająca w stosunku do masy odebranych/zebranych zmieszanych odpadów komunalnych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało 9 instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i 10 instalacji komunalnych do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych. W przypadku odpadów ulegających biodegradacji obserwowany jest trend wzrostowy, co do masy przetwarzanych bioodpadów, dlatego prognozuje się potrzebę dalszej rozbudowy/budowy tego rodzaju instalacji na terenie województwa łódzkiego.

²² Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2024 (Urząd Statystyczny w Łodzi)

Planuje się także rozbudowy i modernizacje instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych. Do PGO dla województwa łódzkiego podmioty zgłosiły także chęć budowy nowych i rozbudowy/modernizacji składowisk odpadów komunalnych o statusie instalacji komunalnej do przetwarzania pozostałości z przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

W przypadku pozostałych rodzajów odpadów w latach 2020-2022 znacząco wzrosła masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego – wzrost o 202,85% w 2022 r. w stosunku do 2020 r.

Na 31.12.2022 r. osiemnaście składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne na terenie łódzkiego, na których były składowane odpady komunalne, znajdowało się w procesie rekultywacji lub planowane było jej przeprowadzenie.

W 2022 r. na 1 mieszkańca województwa przypadało 4.016,1 kg odpadów przemysłowych, tj. o 821,9 kg więcej niż w 2021 r., ale o 365,2 kg mniej niż w 2015 r. W kraju natomiast wskaźnik ten przyjmował mniej zróżnicowane wartości. W 2022 roku ukształtował się na poziomie 3.041,2 kg, co oznacza jego wzrost o 205,9 kg w porównaniu z 2021 r. oraz o 776,8 kg wobec 2015 r.

W 2022 r. w województwie zlikwidowanych zostało 478 dzikich wysypisk tj. o 89,7% więcej niż w roku 2021, o łącznej masie odpadów przekraczającej 2,1 tys. ton (o 9,8% więcej niż w 2021 r.). Dzikie wysypiska w Łodzi stanowiły 43,7% ogółu takich wysypisk w województwie łódzkim i zawierały 32,0% masy wszystkich odpadów. Zlikwidowane wysypiska na terenie województwa stanowiły 4,5% wysypisk zlikwidowanych w całym kraju, a masa zebranych z nich odpadów stanowiła 8,5% masy odpadów krajowych. Na koniec 2022 r. w województwie łódzkim zinwentaryzowano 150 istniejących dzikich wysypisk (o 41,4% mniej niż w 2021 r.) o łącznej powierzchni 113,2 tys. m², natomiast w Polsce – 2,2 tys. wysypisk o powierzchni 2.110,1 tys. m².

W województwie łódzkim w latach 2020-2022 średniorocznie unieszkodliwiano ok. 23,2 tys. Mg²³ odpadów zawierających azbest. Natomiast według danych zawartych w Bazie Azbestowej na koniec 2022 roku pozostało ich do unieszkodliwienia na terenie województwa łódzkiego jeszcze niemal 700.000 Mg. W ramach zawartych umów dotacji ze środków WFOŚiGW w Łodzi w roku 2023 planowane było usunięcie ok. 16,7 tys. Mg tych niebezpiecznych odpadów. Średniorocznie (wg. danych za lata 2019-2023), Fundusz dofinansowuje usunięcie ok. 13,1 tys. Mg wyrobów zawierających azbest.

Warto zauważyć, że ustawa z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych, w załączniku podaje, że dwa spośród pięciu obszarów z listy rozpoznanych terenów w Polsce, na których jest konieczne podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska, znajdują się na terenie województwa łódzkiego i są to:

- tereny Zakładów Przemysłu Barwników „Boruta” w Zgierzu;
- tereny Zakładów Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim.

Należy podkreślić, że konieczna jest także intensyfikacja działań w zakresie budowy instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych. Obecnie na terenie województwa realizowane są inwestycje tego typu, ale są również przypadki odstąpienia od ich realizacji lub nie podjęcia działań w ostatnich latach, pomimo ujęcia ich w PGO dla województwa łódzkiego. Instalacje do termicznego przekształcania odpadów będą stanowić dopełnienie kompleksowego systemu zagospodarowania, głównie frakcji energetycznej.

Pomijając wszystkie opisane aspekty gospodarowania odpadami należy zauważyć, że to zapobieganie ich powstawaniu jest pierwszym w hierarchii sposobów postępowania z odpadami. Metody zapobiegania powstawaniu odpadów podzielić można na trzy główne kategorie: informacja, promocja oraz regulacja. Do działań możliwych do realizacji wdrażanych na obszarze województwa łódzkiego, służących temu celowi należą:

²³ „Sprawozdanie z realizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016–2022 z uwzględnieniem lat 2023–2028 oraz Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019–2025 z uwzględnieniem lat 2026–2031 za lata 2020–2022”

- publikacja na stronach internetowych samorządów gminnych oraz podmiotów zajmujących się gospodarką odpadami informacji dotyczących zasad segregacji odpadów i właściwego postępowania z odpadami;
- organizowanie edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami;
- ustawianie pojemników, do których mieszkańcy mogą przekazywać używaną odzież, tekstylia, obuwie i zabawki;
- tworzenie punktów ponownego użycia, do których mieszkańcy mogą dostarczać zalegające w domach, nieużywane przedmioty, które mogą jeszcze komuś posłużyć;
- funkcjonowanie punktów napraw (zakłady krawieckie, zakłady szewskie, sklepy z używaną odzieżą);
- organizowanie tzw. giełd staroci (np. Ogólnopolska Giełda Rzeczy Dawnych i Osobliwych w Łodzi);
- promowanie idei kompostowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach i system zachęt np. w postaci zwolnienia z części opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne.

Realizacja działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów zależy w znaczącym stopniu od samych mieszkańców gmin i ich zachowań w życiu codziennym np. ograniczania powstających odpadów opakowaniowych, czy też poprzez odpowiedzialne zakupy. Wśród sposobów na ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów przez mieszkańców należy wskazać m.in. kupowanie produktów bez zbędnych opakowań (luzem), zabieranie własnych opakowań na zakupy, unikanie produktów pakowanych pojedynczo i naczyń jednorazowych, ponowne wykorzystywanie opakowań oraz wybieranie opakowań zwrotnych. Stąd też tak ważną rolę dla Priorytetu Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami i gospodarka wodno-ściekowa, pełni horyzontalny cel środowiskowy jakim jest edukacja ekologiczna.

W zakresie gospodarki ściekami komunalnymi w 2022 r. w województwie funkcjonowały 203 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych. Największą działającą w łódzkim oczyszczalnią jest Grupowa Oczyszczalnia Ścieków (GOŚ) Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, obsługująca Łódź, Pabianice, Konstancinów Łódzki oraz gminę Ksawerów.

Problemem w łódzkim nadal pozostają niewystarczająco rozbudowane systemy kanalizacji, szczególnie na obszarach wiejskich. W roku 2022 odsetek ludności obsługiwanej siecią kanalizacyjną w miastach województwa wynosił 96,8%²⁴, a na obszarach wiejskich tylko do 29,7% w stosunku do ludności ogółem. Średnia krajowa wynosi tu odpowiednio 95% i 47,20%. Wciąż występują dysproporcje między długościami sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Długość sieci kanalizacyjnej w 2023 r. w województwie łódzkim wynosiła 8.150,40 km, w tym na obszarach miejskich 4.140,2 km, a na obszarach wiejskich 4.010,2 km. Długość sieci kanalizacyjnej w kraju w tym okresie wynosiła 181.500,00 km, z czego 60,4% znajdowało się na terenach wiejskich²⁵. W latach 2012-2022 nastąpił duży przyrost długości sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, m.in. w województwie łódzkim o ponad 70,0%²⁶. Mimo to na koniec 2022 r. w 18 gminach województwa nadal nie korzystano z sieci kanalizacyjnej²⁷.

W kraju z wodociągów korzysta 95,4% ludności miastach. Systemy wodociągowe, oparte na dobrych jakościowo wodach głębinowych, są sukcesywnie rozbudowywane, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie korzysta z nich około 93% ludności. Warto zauważyć, że w 2023 r. odnotowano spadek poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (o ok. 12%) oraz ilości wytworzonych ścieków przemysłowych i komunalnych w porównaniu do roku poprzedniego (o ok. 13%).

Istotnym elementem jak najefektywniejszego korzystania z kurczących się zasobów wodnych wydaje się promowanie uwzględnienia w projektowaniu budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej instalacji do wykorzystania wody deszczowej i szarej. W przemyśle, który jest znaczącym konsumentem

²⁴ Województwo łódzkie w liczbach, 2023. Urząd Statystyczny w Łodzi

²⁵ Infrastruktura komunalna – wodociągowa i kanalizacyjna w 2023 r. Główny Urząd Statystyczny

²⁶ Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura komunalna w 2022 r. GUS

²⁷ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego 2024 Urząd Statystyczny w Łodzi

wody, celem będzie promowanie i wdrażanie zamkniętego obiegu wody w istniejących i nowo budowanych zakładach. Pozwoli to nie tylko zmniejszyć zużycie wody i ograniczyć ilość zanieczyszczeń u źródła, ale również zmniejszy koszty związane z opłatami za korzystanie ze środowiska.

Postępujące zmiany klimatu objawiające się m.in.: długimi okresami bez opadów przeplatanyimi okresami z opadami o wysokiej intensywności często powodującymi podtopienia w połączeniu z niskimi możliwościami retencyjnymi wynikającymi min. z małej lesistości województwa powodują, że ok. 60% powierzchni jest zagrożone suszą rolniczą. Na terenie województwa łódzkiego brak jest dużych naturalnych zbiorników wodnych, występują jedynie dwa sztuczne zbiorniki – Zalew Sulejowski i Zbiornik „Jeziorsko”. Ponadto występują tylko 3 większe rzeki: Bzura, Warta i Pilica stanowiące dopływy Wisły i Odry. Priorytetem jest budowa nowych zbiorników retencyjnych oraz renowacja istniejących zbiorników w celu jak największego zatrzymania wody w okresach intensywnych opadów, co pozwoli na jej wykorzystanie w okresach bez opadów oraz ograniczy ryzyko powodzi i podtopień. Na terenach miejskich budowa/odtworzenie zbiorników wodnych wraz z renaturyzacją rzek w połączeniu z powstającymi w ich otoczeniu terenami zielonymi, nie tylko ograniczy lokalne podtopienia, ale również poprawi komfort życia mieszkańców poprzez ograniczenie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”.

IV.3.4.1 Główne cele priorytetu

W zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami głównymi celami są:

1. doskonalenie systemu zbierania i odbierania odpadów w zakresie podnoszenia efektywności selektywnego zbierania odpadów;
2. modernizację istniejącej infrastruktury przetwarzania odpadów komunalnych w kierunku podnoszenia poziomów recyklingu;
3. budowa/modernizacja:
 - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z punktami napraw i ponownego użycia;
 - instalacji do przetwarzania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów;
 - instalacji do recyklingu odpadów, w szczególności odpadów opakowaniowych;
 - instalacji do segregacji odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
 - rekultywację zamkniętych składowisk odpadów.

Głównymi celami gospodarki wodno-ściekowej są:

- ograniczenie skażenia wód gruntowych i powierzchniowych oraz gruntów ściekami,
- zwiększenie poziomu retencji wodnej.

Działania w tym zakresie będą się koncentrowały na:

- rozbudowie systemów kanalizacji sanitarnej;
- budowie nowych i modernizacji istniejących oczyszczalni ścieków poprzez np.: zwiększanie ich przepustowości, zwiększenie skuteczności usuwania azotu i fosforu ze ścieków oczyszczonych;
- budowie/modernizacji zbiorników retencyjnych;
- budowie/rozbudowie instalacji odwadniania i przetwarzania osadów ściekowych.

IV.3.4.2 Efekty środowiskowe

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów stosowane będą następujące wskaźniki:

- zwiększenie masy odpadów poddanych recyklingowi lub innym procesom odzysku (Mg/rok);
- zwiększenie liczby osób korzystających ze zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę (osoba);
- liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków (RLM);
- powierzchnia ziemi poddana rekultywacji/remediacji i zabiegom ochronnym (ha).

IV.3.5. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW

Dla priorytetu Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów głównym zadaniem jest zapewnienie trwałego istnienia różnorodnych form życia na Ziemi oraz zachowanie ekosystemów w ich naturalnym stanie lub najbliższym możliwym do osiągnięcia.

Jak wskazuje Konwencja o różnorodności biologicznej i „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030” różnorodność biologiczna jest kluczowa dla funkcjonowania człowieka. Jest to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów i ekosystemów oraz wszystkich zespołów ekologicznych, których są częścią. Mimo podejmowanych działań ochronnych i legislacyjnych, natura wciąż zanika w szybkim tempie. W Polsce, jak wskazuje Raport 2022²⁸, według klasyfikacji Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody, 181 gatunków kręgowców i 236 gatunków bezkręgowców oraz 765 gatunków roślin znajduje się w różnych kategoriach zagrożenia. Ochroną gatunkową (ściłą bądź częściową) w Polsce objętych jest: 715 gatunków roślin, 322 gatunki grzybów, 799 gatunków zwierząt. Różnymi formami ochrony prawnej objęte są również obszary o najcenniejszych walorach przyrodniczych.

W Polsce utworzone zostały 23 parki narodowe, zajmujące około 1% powierzchni kraju oraz 1.512 rezerwatów przyrody (ponad 0,5% powierzchni kraju). Powierzchnia 126 parków krajobrazowych stanowi 8% powierzchni Polski. Na ten system nałożona jest europejska sieć obszarów Natura 2000, obejmująca 864 specjalne obszary ochrony siedlisk oraz 145 obszarów specjalnej ochrony ptaków, które pokrywają łącznie nieco ponad 20% lądowej powierzchni kraju.

Województwo łódzkie charakteryzuje się stosunkowo niewielką powierzchnią obszarów prawnie chronionych - w 2022 r. ich udział stanowił 19,5% powierzchni województwa łódzkiego i w stosunku do roku 2010 zmniejszył się o 0,1 p.p.²⁹. Województwo pod względem udziału powierzchni obszarów chronionych zajmuje przedostatnie miejsce w Polsce. Najcenniejsze pod względem przyrodniczym obszary w województwie położone są przede wszystkim w dolinach rzek: Warty, Pilicy, Prosnicy, Grabi oraz Bzury. Najistotniejsze pod kątem ochrony ptaków są sztuczne zbiorniki wodne - Zbiornik Jeziorsko (rz. Warta) oraz Zbiornik Sulejowski (rz. Pilica). Istotne dla ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych w regionie są także największe kompleksy leśne regionu - Puszcza Pilicka i Bolimowska.

Na koniec 2022 r. powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ogółem w Polsce obejmuje 10.113.949 ha (32,3%), natomiast w województwie łódzkim - 356.166 ha (19,5%)³⁰, w tym:

1. **Parki Narodowe** – Polska - 315.234 ha, 23 szt./woj. łódzkie - 68 ha, 0 szt. Na terenie województwa łódzkiego znajduje się niewielki obszar Kampinoskiego Parku Narodowego;
2. **Rezerваты przyrody** – Polska 171.336 ha, 1512 szt./woj. łódzkie 7.088 ha, 87 szt. W województwie łódzkim najwięcej rezerwatów obejmuje ochroną typ leśny (68), następnie w kolejności są rezerваты florystyczne (6) i torfowiskowe (6). Ponadto w województwie występują rezerваты krajobrazowe (4), faunistyczne, słonoroślowe, geologiczne. Rezerваты przyrody w głównej mierze obejmują ochroną walory przyrodnicze na terenach dużych kompleksów leśnych oraz w dolinach rzecznych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi ustanowił plany ochrony dla 68 rezerwatów przyrody, natomiast dla 6 zadania ochronne;
3. **Parki Krajobrazowe** – Polska 2.614.168 ha, 125 szt./woj. łódzkie 100.136,35 ha, 7 szt. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego stanowi 5,5% powierzchni województwa. Parki występujące na terenie województwa łódzkiego to: Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Bolimowski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki, Załęczański Park Krajobrazowy, Przedborski Park Krajobrazowy, Spalski Park Krajobrazowy oraz Sulejowski Park Krajobrazowy. Wszystkie parki krajobrazowe poza Załęczańskim i Spalskim posiadają plany ochrony;
4. **Obszary chronionego krajobrazu** – Polska 6.929.450 ha, 388 szt./woj. łódzkie 244.238 ha, 17 szt. Obszary chronionego krajobrazu zajmują 13,40% powierzchni województwa;
5. **Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe** – Polska 117.101 ha, 324 szt./woj. łódzkie 12.252 ha, 42 szt. Na terenie województwa łódzkiego większość z zespołów została powołana ze względu

²⁸ Stan Środowiska w Polsce. Raport 2022 GIOŚ

²⁹ Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego Na Lata 2021-2024 Z Perspektywą Do 2028, Łódź 2021

³⁰ Rocznik Statystyczny Leśnictwa GUS, 2023 r

na ochronę, m.in. dolin rzecznych, cennych fragmentów siedlisk leśnych, starodrzewi, obszarów bagiennych;

6. **Użytki ekologiczne** – Polska 56.089 ha, 8.329 szt./woj. łódzkie 1.733 ha, 889 szt. W województwie łódzkim w głównej mierze są to: niewielkie oczka wodne, torfowiska, bagna, tereny podmokłe i pastwiska;
7. **Stanowiska dokumentacyjne** – Polska 929 ha, 182 szt./ woj. łódzkie 32 ha, 5 szt. Na terenie województwa łódzkiego stanowiska stanowią odsłonięcia geologiczne oraz skarpy skalne;
8. **Pomniki przyrody** – Polska 34.977 szt./woj. łódzkie 2.131 szt. Na terenie województwa łódzkiego dominującymi obiektami są pojedyncze drzewa i grupy drzew;
9. **Sieć obszarów Natura 2000** - obszary te stanowią:
 - obszary specjalnej ochrony ptaków –woj. łódzkie 40.356,5 ha (2,2%);
 - specjalne obszary ochrony siedlisk – woj. łódzkie 53.728,2 ha (3%).

W 2021 r. na terenie województwa łódzkiego znajdowało się 41 obszarów Natura 2000, w tym 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków, 7 specjalnych obszarów ochrony siedlisk i 29 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty UE, czyli projektowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk.

W zakresie ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów najistotniejszym działaniem zapewniającym osiągnięcie założonego celu będzie powiększenie oraz uspojnienie regionalnego systemu obszarów chronionych, co zapewni jego powiązanie z systemem krajowym i międzynarodowym oraz ograniczy presję urbanizacyjną. Istotną rolę odgrywać będą działania sprzyjające ochronie, wzbogacaniu i odtwarzaniu różnorodności biologicznej, które zminimalizują ryzyko degradacji obszarów cennych przyrodniczo. Problemami w zakresie zwiększania udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych są: niedostatecznie uporządkowany status prawny, niechęć samorządów do powoływania nowych form ochrony przyrody, brak planów ochrony dla niektórych parków krajobrazowych oraz brak kompleksowego monitoringu krajobrazowego. Skutkuje to niespójnością systemu obszarów chronionych oraz słabymi powiązaniem przyrodniczymi w skali regionalnej i ponadregionalnej. Zagrożeniem dla zachowania różnorodności biologicznej są m.in.: inwazje obcych gatunków roślin i zwierząt, spadek poziomu wód gruntowych, presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo, zanieczyszczenie środowiska, niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, sukcesja wtórna w ekosystemach nieleśnych, obniżanie się kondycji zdrowotnej drzew w wyniku zmian klimatycznych, a także najniższa w kraju lesistość.

Wg stanu na 31.12.2022 r. powierzchnię gruntów leśnych ogółem w Polsce – 9.476,9 tys. ha, w tym w woj. łódzkim – 397,6 tys. ha. Wskaźnik lesistości województwa łódzkiego 21,5% jest niższy od przeciętnej kraju 29,7% i plasuje województwo na ostatnim miejscu w Polsce pod względem lesistości³¹. Wskutek wprowadzanych zalesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej i nieużytkach, powierzchnia lasów sukcesywnie rośnie, co przyczynia się do przeciwdziałania zmianom klimatu oraz degradacji gleb. Lasy w województwie łódzkim są rozmieszczone nierównomiernie. Kompleksy leśne położone są w zachodniej oraz południowej części regionu. Największe z nich stanowią przede wszystkim Lasy Spalskie oraz Puszcza Bolimowska.

IV.3.5.1 Główne cele priorytetu

1. Zachowanie cennych przyrodniczo ekosystemów;
2. Ochrona zagrożonych gatunków.

IV.3.5.2 Efekty środowiskowe

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów stosowane będą następujące wskaźniki:

- powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (ha);
- liczba przedsięwzięć, których celem jest ograniczenie niekorzystnego wpływu gatunków inwazyjnych na ekosystemy (szt.);
- liczba przedsięwzięć których celem było wykonanie działań ochronnych bądź opracowano

²⁰ Roczni Statystyczny Leśnictwa (GUS), 2023 r

programy ochrony gatunków zagrożonych (szt.).

PRORYTETY ŚRODOWISKOWE HORYZONTALNE

IV.3.6. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Jako horyzontalny priorytet dziedzinowy edukacja ekologiczna stanowi ważne dopełnienie działań inwestycyjnych podejmowanych przez samorządy i inne podmioty na rzecz poprawy stanu środowiska. Bez świadomego udziału społeczeństwa we wspólnym wysiłku zatrzymania negatywnych zmian klimatycznych i przyrodniczych, wprowadzanie wszelkich proekologicznych rozwiązań dla środowiska będzie mało skuteczne.

IV.3.6.1 Główne cele priorytetu

1. Kształtowanie świadomych postaw, wartości i zachowań, które promują zrównoważony rozwój oraz troskę o środowisko naturalne tj.:
 - **podnoszenie świadomości ekologicznej.** Celem jest zwiększenie świadomości jednostek na temat problemów środowiskowych, takich jak: zmiany klimatu, utrata bioróżnorodności, degradacja gleb, nadmiarowa produkcja tworzyw sztucznych, zanieczyszczenie powietrza i wody, wyczerpywanie zasobów naturalnych. Ponadto ma na celu poprawę świadomości jednostek w zakresie: zapobiegania powstawaniu odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami, dostępnych systemów zwrotu, zbierania i odzysku odpadów.
 - **kształtowanie postaw proekologicznych.** Celem jest dążenie do kształtowania postaw sprzyjających ochronie środowiska naturalnego, takich jak szacunek dla natury, troska o dobrostan wszystkich form życia oraz odpowiedzialność za własne działania oraz działania społeczeństw i ich wpływ na środowisko. Przez promowanie postaw proekologicznych, motywuje się ludzi do podejmowania działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrozumienia, że nawet pojedyncze jednostki mają wpływ na jakość środowiska i kształtowanie jego przyszłości;
 - **rozwijanie kompetencji ekologicznych.** Celem jest rozwijanie kompetencji potrzebnych do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji dotyczących środowiska. Obejmuje to m.in. umiejętność analizy problemów ekologicznych, podejmowania działań na rzecz ich rozwiązania oraz współpracy z innymi w celu osiągnięcia wspólnych celów ekologicznych. Ważne jest także poznawanie walorów przyrodniczych województwa łódzkiego, które zaowocuje budowaniem poczucia więzi ze środowiskiem, a co za tym idzie odczuwania potrzeby jego ochrony;
 - **promowanie zrównoważonego stylu życia.** Celem jest propagowanie zrównoważonego stylu życia, który uwzględni potrzeby współczesnych społeczeństw, ale jednocześnie minimalizuje negatywny wpływ na środowisko naturalne i ślad węglowy. Obejmuje to np. ograniczanie szeroko pojętej konsumpcji, promowanie oszczędzania energii i wody, ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, czy też właściwe wybory konsumenckie, wybieranie produktów ekologicznych i lokalnych;
 - **podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska.** Ostatecznym celem edukacji ekologicznej jest motywowanie jednostek do aktywnego angażowania się w działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Przez zachęcanie do udziału w akcjach społecznych, wolontariacie, czy też działaniach lokalnych, regionalnych lub o jeszcze szerszym zasięgu, wiedza i świadomość ekologiczna przekształcają się w konkretne prace na rzecz poprawy stanu środowiska.

IV.3.6.2 Efekty środowiskowe

Dla priorytetu horyzontalnego **Edukacja ekologiczna** przewidywane jest użycie wskaźnika:

- zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (osoba).

IV.3.7. INNOWACYJNOŚĆ

Rozwijanie innowacyjności wpływa na ochronę środowiska i gospodarkę wodną poprzez wprowadzanie skuteczniejszych rozwiązań, wpływ na oszczędność zasobów, pobudzanie rozwoju gospodarczego, zachowanie bioróżnorodności oraz na adaptację do zmian klimatu.

Unia Europejska w ramach koncepcji zrównoważonego rozwoju przyjęła do wdrożenia plan zawierający pięć celów w zakresie: zatrudnienia, innowacji, edukacji, włączenia społecznego oraz zmian klimatu i gospodarowania energią. Realizacja tego planu kształtuje zieloną gospodarkę oraz została uwarunkowana efektywnym wykorzystaniem zasobów, przejściem na gospodarkę niskoemisyjną i niskowęglową, szerszym wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wdrażaniem nowych technologii i innowacji. Upowszechnienie koncepcji zielonej gospodarki i zielonego wzrostu przekłada się na wspieranie działań prośrodowiskowych w różnych sektorach gospodarki i wymaga poszukiwania nowych rozwiązań podatkowych, nowych rodzajów inwestycji, nowych systemów gospodarowania.

Polska charakteryzuje się niskim poziomem innowacyjności. Zgodnie z Raportem *European Innovation Scoreboard 2024*, zajmuje w UE 24 miejsce (na 27), co wskazuje na potrzebę dalszych inwestycji w badania i rozwój oraz innowacje. Choć nie jest w czołówce, Polska poczyniła znaczące postępy w niektórych sektorach, takich jak technologie informacyjne i komunikacyjne oraz przemysł motoryzacyjny i osiąga wynik na poziomie 65,9% w 2024 r. (powyżej średniej wynoszącej 48%), a wyniki Polski rosną szybciej niż w UE (+10%).

Przyczyną niskiego poziomu innowacyjności oraz dużym zróżnicowaniem w tym zakresie na poziomie regionalnym mogą być utrzymujące się bariery o charakterze systemowym, m.in. mało stymulującym do podejmowania ryzykownej działalności innowacyjnej środowisku prawnego-institutionalnym, a także niewystarczająca koordynacja działań i instrumentów wsparcia. Problemem jest również niewystarczająca współpraca instytucji realizujących zadania publiczne w dziedzinie innowacji, powielanie zakresów zadań i odpowiedzialności oraz niedoskonałe procedury oceny innowacyjności poszczególnych rozwiązań jak również nieefektywna komunikacja na linii nauka-biznes. W kontekście ekoinnowacji dodatkową barierą jest niska świadomość producentów w zakresie korzyści związanych z ich wdrożeniem.

Wykorzystanie innowacyjnych technologii przyczyni się do realizacji celów takich jak neutralność klimatyczna czy zielona transformacja gospodarki. Wprowadzane rozwiązania powinny być równocześnie spójne z zasadą DNSH (ang. *Do No Significant Harm*), która odnosi się do 6 celów środowiskowych:

1. **łagodzenia zmian klimatu** – innowacyjność może pomóc w łagodzeniu skutków zmiany klimatu poprzez: zapobieganie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, zmniejszenie liczby źródeł tych gazów – np. zwiększając udział energii ze źródeł odnawialnych lub ustanawiając bardziej ekologiczny system mobilności;
2. **adaptacji do zmian klimatu** - opracowanie nowych rozwiązań technologicznych związanych z zielono-niebieską infrastrukturą oraz wykorzystaniem rozwiązań opartych na zasobach przyrody, może pomóc społeczeństwom i gospodarkom w dostosowaniu się do zmieniających się warunków klimatycznych;
3. **zrównoważonego wykorzystywania i ochrony zasobów środowiska** - innowacje w ochronie środowiska mogą prowadzić do bardziej efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, takich jak energia, woda czy surowce. Dzięki temu możliwe jest zmniejszenie zużycia surowców i energii oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. Wprowadzenie bardziej efektywnych metod odzyskiwania energii, oczyszczania wody czy redukcji emisji gazów cieplarnianych;
4. **gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym zapobieganiu powstawaniu odpadów i recyklingu)** - innowacyjność umożliwi opracowanie nowych technologii, procesów i rozwiązań, które mogą być bardziej skuteczne w ochronie środowiska niż tradycyjne metody;

5. **zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń powietrza, wody i ziemi** - innowacyjne technologie i rozwiązania w ochronie środowiska mogą przyczynić się do poprawy jakości powietrza, wody, gleby i klimatu akustycznego, co przełoży się na zdrowie publiczne i zmniejszenie ryzyka wystąpienia chorób związanych z zanieczyszczeniem środowiska;
6. **ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów** – dzięki innowacjom możliwe jest np. lepsze monitorowanie i zarządzanie obszarami przyrodniczymi oraz odtwarzanie siedlisk dla zagrożonych gatunków.

Cele i kierunki polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027 jak również Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 zakładają większą koncentrację środków na: innowacje, wsparcie małych przedsiębiorstw, technologie cyfrowe i modernizację przemysłu oraz przechodzenie do niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym i przeciwdziałanie zmianom klimatu. Szczególnie istotne w kontekście struktury gospodarczej województwa łódzkiego są nowe uwarunkowania wynikające z celu polityki spójności związanego z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Duże znaczenie w osiągnięciu założonego celu ma wysokiej jakości kapitał ludzki, który będzie gotowy do tworzenia, wdrażania i wykorzystywania innowacji. Obszarem szczególnego wsparcia w tym zakresie są małe i średnie przedsiębiorstwa, stanowiące 99% liczby podmiotów gospodarczych województwa, często o niskiej konkurencyjności, mało innowacyjne i zamknięte na współpracę. Rozwój nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki jest zdeterminowany zdolnością do tworzenia i absorpcji innowacji oraz potencjałem prac badawczo-rozwojowych. Dużą rolę odgrywają tu badania naukowe o charakterze wdrożeniowym, które przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności i umożliwią transformację technologiczną gospodarki. Przedsiębiorstwa funkcjonujące w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa łódzkiego, dzięki pracom badawczym i rozwojowym, będą w stanie oferować nowoczesne i innowacyjne produkty, konkurencyjne na rynkach światowych. Prace badawczo-rozwojowe oraz szerokie wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych przyczynią się do dalszego rozwoju biogospodarki, aktywowania nowych potencjałów, np. z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym.

IV.3.7.1 Główne cele priorytetu

1. Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji;
2. Łagodzenie skutków społeczno-ekonomicznych transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu poprzez wdrożenie nowego modelu gospodarki.

IV.3.7.2 Efekty środowiskowe

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów fundusze będą stosowały następujące wskaźniki:

- liczba projektów zawierających innowacyjne rozwiązania środowiskowe (szt.).

IV.3.8. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się stanowiąc zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych. W odpowiedzi na tę potrzebę w Ministerstwie Środowiska powstał „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). W Planie uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030, które wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju.

Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze) generują w województwie łódzkim występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych. Znaczna część województwa charakteryzuje się wysokim niedoborem wody w sezonie wegetacyjnym, a zjawisko suszy to najważniejszy problem, jaki będzie występował w obszarze intensywnego rolnictwa. Na podstawie danych z wielolecia 1971-2000 stwierdza się, że w łódzkim wzrosła średnia roczna temperatura o 2-3°C, zwłaszcza w północnej i zachodniej jego części. Zanotowano także anomalie w rocznej sumie opadów atmosferycznych i ich spadek od 10% do 30%, skutkujący pojawieniem się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm/rok), obejmującej północno-zachodni oraz zachodni fragment województwa. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym suszy jest najniższa w Polsce lesistość oraz bardzo mała zdolność retencyjna zlewni. Ponadto problem niedoboru wód jest odczuwalny w rejonie leja depresji spowodowanego działalnością Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów³².

Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta powyżej 100 tys. mieszkańców. Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków i napowietrznych elementów infrastrukturalnych.

Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Łodzi do roku 2030 powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu i potrzeba adaptacji do skutków tych zmian. Plan wskazuje wizję, cel nadrzędny oraz cele szczegółowe adaptacji miasta do zmian klimatu, jakie powinny zostać osiągnięte poprzez realizację wybranych działań adaptacyjnych w czterech najbardziej wrażliwych sektorach/obszarach miasta, to jest w zakresie zdrowia publicznego/grup wrażliwych, gospodarki wodnej, transportu oraz zabudowy mieszkaniowej o wysokiej intensywności.

Z przeprowadzonych analiz na etapie opracowania ww. planu wynika, iż głównymi zagrożeniami klimatycznymi dla Łodzi i regionu są:

- wzrost temperatury maksymalnej powietrza;
- częstsze występowanie fal gorąca i dni upalnych;
- długotrwałe okresy bezopadowe w połączeniu z temp. maksymalną powyżej 25°C;
- występowanie lokalnych, nagłych powodzi miejskich powodujących zalanie lub podtopienie terenu w wyniku wystąpienia silnego, krótkotrwałego opadu deszczu o dużej wydajności;
- wzrost koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz występowanie smogu kwaśnego (zimowego);
- występowanie burz, w tym burz z gradem oraz związanych z nimi deszczów nawaalnych, mogących powodować podtopienia w mieście i w regionie.

IV.3.8.1 Główne cele priorytetu

1. Ochrona zdrowia ludzkiego i zadbanie o ich bezpieczeństwo. Ograniczenie występowanie chorób związanych z klimatem oraz zapewnienie dostępu do wody pitnej i żywności. Wysoką wrażliwość na czynniki klimatyczne wykazują osoby >65 roku życia, a także osoby przewlekłe chore (choroby układu krążenia i układu oddechowego) oraz bezdomne. Do czynników klimatycznych, które w największym stopniu wpływają na wrażliwość tego sektora należą: fale upałów, smog, wysoka temperatura, występowanie silnego i bardzo silnego wiatru;
2. Ochrona infrastruktury i zasobów naturalnych poprzez działania techniczne o charakterze inwestycyjnym obejmujące budowę nowej lub modernizację istniejącej infrastruktury, która przyczynia się do ochrony przed negatywnymi skutkami zmian klimatu,
3. Zwiększenie świadomości mieszkańców poprzez działania informacyjno-edukacyjne wspierające i podnoszące społeczną świadomość klimatyczną i propagujące dobre praktyki adaptacyjne;

³² Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego.... op. cit

4. Dostosowanie decyzji i działań dotyczących zmian w prawie miejscowym w zakresie np. planowania przestrzennego, organizacji przestrzeni publicznej, tworzenia wytycznych postępowania w sytuacjach wystąpienia zagrożeń klimatycznych, usprawnienia funkcjonowania służb miejskich bądź systemów ostrzegania przed zagrożeniami;
5. Zachowanie jakości ekosystemów oraz ochrona różnorodności biologicznej poprzez niwelowanie skutków zanieczyszczeń, przeciwdziałanie deficytowi wody oraz rekultywacja terenów zdegradowanych w kierunku zwiększania powierzchni zieleni, w tym zalesień, co przyczyni się do ograniczenia degradacji środowiska i podniesienia jakości jego elementów, a tym samym spowoduje poprawę warunków siedliskowych;
6. Ochrona gospodarki i zapewnienie jej trwałego rozwoju poprzez tworzenie np. mechanizmów regulacyjnych i planów inwestycyjnych uwzględniających zmiany klimatu oraz promowanie innowacji technologicznych i ekonomicznych sprzyjających adaptacji.

IV.3.8.2 Efekty środowiskowe

Do monitorowania realizacji wyżej wymienionych celów fundusze będą stosowały następujące wskaźniki:

- liczba wspartych rozwiązań inwestycyjnych w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury (szt.);
- zwiększenie liczby osób objętych ochroną przed zagrożeniami (osoba);
- ilość zaoszczędzonej wody (m³/rok).

IV.4 CELE OPERACYJNE STRATEGII

W przeprowadzonej analizie SWOT WFOŚiGW w Łodzi określił swoje mocne i słabe strony oraz zagrożenia i szanse z jakimi będzie się mierzyć w okresie obowiązywania Strategii. Na tej podstawie w ramach celów operacyjnych zaprojektowano zadania i działania do realizacji w latach 2025–2028. Mają one za zadanie wspieranie realizacji priorytetów środowiskowych dziedzinowych i horyzontalnych.

Cele operacyjna zostały zgrupowane w ramach czterech perspektyw:

Tab. Nr 10. Cele operacyjne na lata 2025-2028 WFOŚiGW w Łodzi w poszczególnych perspektywach

Lp.	Perspektywa	Cel operacyjny
1	Interesariusze	Kształtowanie dobrych relacji z podmiotami zewnętrznymi i podnoszenie jakości ich obsługi.
2	Finanse	Utrzymanie płynności finansowej Funduszu.
		Zachowanie ciągłości działania Funduszu w zakresie finansowania przedsięwzięć proekologicznych.
		Ograniczenie podatności procesów i zasobów Funduszu na zagrożenia w obszarze finansowym.
3	Procesy wewnętrzne	Doskonalenie procesów komunikacji wewnętrznej i wymiany informacji i doświadczeń własnych.
		Budowanie wizerunku Funduszu i jego pracowników jako organizacji eksperckiej o ugruntowanym doświadczeniu i wymiernych dokonaniach.
		Rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania.
4	Rozwój	Inwestowanie w najważniejsze niefinansowe zasoby organizacji dla zapewnienia jej stałego rozwoju.

Dla celów we wszystkich czterech perspektywach określono zadania do wykonania, a w ramach zadań wskazano działania służące do ich realizacji. Wykonanie poszczególnych działań będzie świadczyło o realizacji przyjętych zadań, a co za tym idzie osiągnięcia celów operacyjnych wskazanych w Strategii.

W ramach kontroli zarządczej corocznie wyznaczone będą cele poszczególnych komórek organizacyjnych wraz ze zdefiniowaniem mierników stopnia ich realizacji w powiązaniu z działaniami określonymi w niniejszej Strategii. Ich realizacja będzie cyklicznie monitorowana.

Realizacja wyznaczonych w Strategii zadań wspomagana będzie przez funkcjonujący w WFOŚiGW w Łodzi Zintegrowany System Zarządzania, zgodnym z wymaganiami norm ISO 9001:2015; ISO 14001:2015, Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS). Realizacja wyznaczonych zadań będzie weryfikowana w trakcie auditów wewnętrznych przeprowadzanych w poszczególnych komórkach organizacyjnych oraz rozliczana na corocznych przeglądach systemu zarządzania.

IV.4.1 Perspektywa „Interesariusze”

CELEM OPERACYJNYM W TEJ PERSPEKTYWIE JEST: KSZTAŁTOWANIE DOBRZYCH RELACJI Z PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI I PODNOSZENIE JAKOŚCI ICH OBSŁUGI.

Cel ten będzie dotyczył zarówno podmiotów, które planują lub już korzystają ze wsparcia Funduszu przy realizowaniu zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną jak i tych, które współpracują z Funduszem na gruncie przepisów prawa lub z racji zbieżności prowadzonej przez nie działalności. W grupie tej są wnioskodawcy i beneficjenci Funduszu, odbiorcy usług oferowanych przez Fundusz (szkolenia, doradztwo, informacja publiczna), uczestnicy konkursów, a także inne podmioty współpracujące z Funduszem m.in. w zakresie pozyskiwania informacji i danych z zasobów Funduszu.

Poniżej przedstawiono zaplanowane zadania i działania służące do realizacji celu ustanowionego w ramach niniejszej perspektywy:

1. Interesariusze

Zadanie 1.1 Doskonalenie relacji z wnioskodawcami/beneficjentami	Zadanie 1.2 Sprawna realizacja obowiązków sprawozdawczych
Działanie 1.1.1 Doskonalenie funkcjonalności i czytelności strony internetowej Funduszu oraz serwisu BIP	Działanie 1.2.1 Wdrażanie nowoczesnych mechanizmów przyspieszających działania sprawozdawcze Funduszu
Działanie 1.1.2 Rozwój cyfrowej obsługi wnioskodawców i beneficjentów	Działanie 1.2.2 Przestrzeganie reguł wydatkowych
Działanie 1.1.3 Promocja bieżącej oferty Funduszu	Działanie 1.2.3 Integracja bazodanowych systemów informatycznych
Działanie 1.1.4 Dopasowanie oferty do aktualnych potrzeb lokalnego rynku	
Działanie 1.1.5 Uproszczenie i ujednoczenie dokumentów regulujących udzielanie dofinansowania	
Działanie 1.1.6 Doradztwo energetyczne - szkolenia, porady, konsultacje	

Zadanie 1.1 Doskonalenie relacji z wnioskodawcami/beneficjentami

Działanie 1.1.1 Doskonalenie funkcjonalności i czytelności strony internetowej Funduszu oraz serwisu BIP

Celem działania jest zbudowanie nowoczesnej, kompatybilnej i responsywnej strony internetowej umożliwiającej interesariuszom samodzielne i szybkie pozyskanie jak największej ilości aktualnych informacji i danych, które będą prezentowane w prostej, przejrzystej i intuicyjnej formie. Jednocześnie planuje się ujednoczenie formy publikowania informacji prezentowanych w Biuletynie Informacji Publicznej i zintegrowanie jej z rządowym serwisem www.gov.pl.

Działanie 1.1.2 Rozwój cyfrowej obsługi wnioskodawców i beneficjentów

Celem działania jest sukcesywne zwiększanie liczby aktywnych formularzy wniosków o dofinansowanie i o płatność wypełnianych za pośrednictwem narzędzi elektronicznych przez wnioskodawców i beneficjentów, co ograniczy obustronnie koszty (zużycie papieru, dojazd do siedziby Funduszu). Pozwoli to wyeliminować błędy popełniane przez wnioskodawców oraz beneficjentów przy samodzielnym wypełnianiu formularzy, przyspieszy obieg dokumentów, a także ograniczy czas poświęcany na dostarczanie ich do siedziby Funduszu, co wpłynie także na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Działanie 1.1.3 Promocja bieżącej oferty Funduszu

Celem działania jest dotarcie do szerokiego grona odbiorców z informacją o bieżących działaniach i możliwościach uzyskania wsparcia ze środków Funduszu, za pośrednictwem środków masowego przekazu, w tym mediów, portali społecznościowych oraz eventów organizowanych przez Fundusz.

Działanie 1.1.4 Dopasowanie oferty do aktualnych potrzeb lokalnego rynku

Celem działania jest prowadzenie konsultacji i analiz zapotrzebowania na konkretne produkty na rynku lokalnym dla jak najlepszego dostosowania oferty Funduszu do aktualnych potrzeb. Jednocześnie Fundusz będzie dążył do ograniczenia konkurencji lub powielania oferty innych instytucji udzielających dofinansowania na zadania związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną oraz wprowadzał mechanizmy zabezpieczające przed nieuczciwymi praktykami.

Działanie 1.1.5 Uproszczenie i ujednoczenie dokumentów regulujących udzielanie dofinansowania

Celem działania jest szczegółowy przegląd i analiza obowiązujących w Funduszu procedur i innych regulacji, dla ich ujednoczenia i uproszczenia, a także poprawa pod kątem czytelności używanych sformułowań oraz ograniczenia skomplikowanych zwrotów językowych. Ułatwi to odbiór ich treści adresatom, pozwoli także na ograniczenie liczby interesantów kontaktujących się bezpośrednio z pracownikami Biura w celu uściślenia swojej wiedzy o możliwości uzyskania pomocy finansowej w ramach programów priorytetowych czy też konkursów oraz na podstawie zasad udzielania dofinansowania.

Działanie 1.1.6 Doradztwo energetyczne - szkolenia, porady, konsultacje

Celem działania jest wspieranie przedsięwzięć wyznaczonych przez Europejski Zielony Ład (EZŁ), mających na celu osiągnięcie przez Polskę neutralności klimatycznej do 2050 roku. Projekt Doradztwa Energetycznego (PDE) realizowany jest przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Partnera Wiodącego wraz z szesnastoma Partnerami na terenie całego kraju tj. wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przy wsparciu środków FEniKS 2021-2027.

Działalność Doradców Klimatyczno-Energetycznych polegać będzie m.in. na wsparciu odbiorców Projektu poprzez:

- konsultacje i porady w zakresie źródeł finansowania inwestycji z obszaru EE i OZE, adaptacji do zmian klimatu;
- działania edukacyjne (m.in. spotkania tematyczne, warsztaty szkoleniowe, webinaria);
- działania informacyjno – promocyjne (m.in. organizacja konferencji, spotkania z dziećmi i młodzieżą);
- szkolenia dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów.

Realizacja PDE jest kontynuacją projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, który WFOŚiGW w Łodzi realizował w ramach poddziałania 1.3.3 POIiŚ 2014-2020.

Zadanie 1.2 Sprawna realizacja obowiązków sprawozdawczych***Działanie 1.2.1 Wdrażanie nowoczesnych mechanizmów przyspieszających działania sprawozdawcze Funduszu***

Działania sprawozdawcze charakteryzują się dużą czasochłonnością i koniecznością zaangażowania pracowników wielu komórek organizacyjnych. Automatyzacja procesu i poprawa dostępności danych wymaganych do sprawozdawczości bezpośrednio z informatycznej aplikacji bazodanowej Funduszu wraz z możliwością ich automatycznego generowania i przesyłu ograniczy ilość zasobów zaangażowanych cyklicznie w te działania i ograniczy występowanie błędów ludzkich.

Działanie 1.2.2 Przestrzeganie reguł wydatkowych

Działanie jest zbieżne z zapisami Wspólnej Strategii Działania z uwagi na nałożony na wojewódzkie fundusze szereg reguł wydatkowych, w tym m.in. dotyczących finansów publicznych, pomocy publicznej i innych. Po przedstawieniu rekomendacji rozwiązań wypracowanych przez wojewódzkie fundusze, Fundusz w Łodzi zaimplementuje ich wprowadzenie w tym zakresie. Jednocześnie Fundusz będzie dokonywał cyklicznych monitoringu realizacji Planu Działalności na dany rok.

Działanie 1.2.3 Integracja bazodanowych systemów informatycznych

Współpraca finansowa wojewódzkich funduszy z NFOŚiGW wymaga stałego przepływu danych pomiędzy tymi instytucjami, co rodzi konieczność wypracowania spójnych kryteriów formatu gromadzonych informacji i danych oraz kompatybilnych systemów bazodanowych, które umożliwią wspólne korzystanie z danych, jakimi dysponują fundusze. W ramach tego działania planuje się intensyfikować prace modernizujące informatyczny system bazodanowy Funduszu pod kątem integracji z aplikacją „Generator Wniosków o Dofinansowanie/Płatność” (tzw. GWD), prowadzonym przez NFOŚiGW. Dalszy rozwój aplikacji GWD oraz integracja systemu WFOŚiGW w Łodzi, w tym automatyzacja przepływu informacji i danych usprawni obsługę wnioskodawców i beneficjentów.

IV.4.2 Perspektywa „Finanse”

PERSPEKTYWA FINANSE OBEJMUJE NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE:

- **UTRZYMANIE PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ FUNDUSZU;**
- **ZACHOWANIE CIĄGŁOŚCI DZIAŁANIA FUNDUSZU W ZAKRESIE FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ PROEKOLOGICZNYCH;**
- **OGRANICZENIE PODATNOŚCI PROCESÓW I ZASOBÓW FUNDUSZU NA ZAGROŻENIA W OBSZARZE FINANSOWYM.**

Powyższe cele koncentrują się na zapewnieniu niezakłóconego, ciągłego finansowania zadań ustawowych Funduszu, przy jednoczesnej minimalizacji wpływu ewentualnych zagrożeń związanych z czasowym brakiem wypłacalności, na doskonaleniu procesów planowania wpływów i wydatków oraz odzyskiwaniu środków od nierzetelnych kontrahentów.

2. Finanse

Zadanie 2.1 Przeciwdziałanie oszustwom i wyłudzeniom oraz korupcji	Zadanie 2.2 Utrzymanie płynności finansowej Funduszu
Działanie 2.1.1 Wykorzystanie dostępnych rejestrów publicznych i narzędzi weryfikacyjnych	Działanie 2.2.1 Bieżąca analiza realizacji Rocznych Planów Działalności
Działanie 2.1.2 Wzmocnienie działań prewencyjnych i windykacyjnych	Działanie 2.2.2 Efektywne wydatkowanie środków
	Działanie 2.2.3 Podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia przewagi udziału dofinansowania zwrotnego nad bezzwrotnym w zakresie środków własnych

Zadanie 2.1 Przeciwdziałanie oszustwom i wyłudzeniom oraz korupcji*Działanie 2.1.1 Wykorzystanie dostępnych rejestrów publicznych i narzędzi weryfikacyjnych*

Na etapie udzielania dofinansowania dokonywane będzie sprawdzenie wnioskodawcy/wykonawcy w dostępnych rejestrach zewnętrznych. Planuje się również wprowadzenie automatyzacji działań kontrolnych poprzez wdrożenie narzędzia informatycznego do monitoringu płatności, w tym systemowych powiadomień o opóźnieniach i zaległościach płatniczych, które będą przekazywane właściwym komórkom organizacyjnym Funduszu.

Działanie 2.1.2 Wzmocnienie działań prewindykacyjnych i windykacyjnych

Udzielanie dofinansowania dedykowanego osobom fizycznym będzie się przekładać na wzrost trudnościągalnych należności. Szybko podejmowane i sprawnie monitorowane działania prewindykacyjne pozwolą ograniczyć liczbą kosztownych spraw sądowych o zapłatę oraz egzekucji komorniczej, której koszty ponoszą obie strony procesu. Działanie będzie polegało na analizie, a następnie wdrożeniu systemowych rozwiązań wspomagających i przyspieszających odzyskiwanie należności.

Zadanie 2.2 Utrzymanie płynności finansowej Funduszu*Działanie 2.2.1 Bieżąca analiza realizacji Rocznych Planów Działalności*

Cykliczny monitoring realizacji Planu działalności WFOŚiGW w Łodzi, w tym Roczno Planu Finansowego jest niezbędnym działaniem wspomagającym zarządzanie finansami organizacji. Monitoring będzie prowadzony z częstotliwością odpowiadającą potrzebom zarządczym.

Działanie 2.2.2 Efektywne wydatkowanie środków

Na przestrzeni kilku dekad działalności wojewódzkie fundusze wdrożyły własne systemy oceny efektywności i wyboru przedsięwzięć do dofinansowania. Zgodnie z zapisami Wspólnej Strategii, planuje się dokonać uspoólnienia oceny efektywności wszystkich funduszy.

Po opracowaniu wspólnej koncepcji oceny efektywności realizowanych przez wfośiGW zadań, uwzględniającej różne formy dofinansowania, WFOŚiGW w Łodzi przeanalizuje zaproponowane rozwiązania celem ich implementacji.

Działanie 2.2.3 Podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia przewagi udziału dofinansowania zwrotnego nad bezzwrotnym w zakresie środków własnych

Przewaga wydatków zwrotnych nad bezzwrotnymi, przy zmieniających się przepisach prawa określających wysokość przychodów ze źródeł zewnętrznych, pozwala na zapewnienie bezpiecznego, stałego dopływu środków finansowych Funduszu i zapewnia stabilność jego budżetu w kolejnych latach działalności. Przy ograniczonych do minimum możliwościach dokonywania inwestycji kapitałowych w instrumenty rynku finansowego oraz akcje i udziały, środki pochodzące ze zwrotu udzielanych pożyczek są pewnym i przewidywalnym źródłem dochodu dla Funduszu. Działanie polegające na zapewnieniu możliwości utrzymania stabilności finansowej Funduszu w perspektywie wieloletniej będą potwierdzane dokonywaną uprzednią analizą dopuszczalnej, bezpiecznej z punktu widzenia stabilności finansów Funduszu proporcji dofinansowania zwrotnego do bezzwrotnego, jednocześnie zapewniającej atrakcyjność i konkurencyjność oferty Funduszu. Do dofinansowania bezzwrotnego nie będzie się wliczać środków pochodzących z programu FEnIKS lub z innych funduszy zagranicznych.

IV.4.3 Perspektywa Procesy wewnętrzne

PERSPEKTYWA TA OBEJMUJE NASTĘPUJĄCE CELE OPERACYJNE:

- **DOSKONALENIE PROCESÓW KOMUNIKACJI WEWNĘTRZNEJ I WYMIANY INFORMACJI I DOŚWIADCZEŃ WŁASNYCH;**
- **BUDOWANIE WIZERUNKU FUNDUSZU I JEGO PRACOWNIKÓW JAKO ORGANIZACJI EKSPERCKIEJ O UGRUNTOWANYM DOŚWIADCZENIU I WYMIERNYCH DOKONANIACH;**
- **ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU ZARZĄDZANIA.**

Działania podejmowane w ramach tej perspektywy mają na celu budowanie wizerunku i pozycji Funduszu zarówno w opinii klienta zewnętrznego, jak i wewnętrznego (pracowników i współpracowników), jako stabilnej instytucji, której dotychczasowe i przyszłe dokonania stanowią wymierny wkład w rozwój ochrony środowiska województwa łódzkiego.

Ponadto mają one zapewnić pracownikom oraz kadrze zarządzającej stały dostęp do aktualnej i pełnej informacji o wszelkich bieżących działaniach Funduszu, planowanych i podejmowanych decyzjach oraz przyjmowanych rozwiązaniach. W tym celu niezbędne będzie doskonalenie funkcjonującego Zintegrowanego Systemu Zarządzania, doskonalenie narzędzi do sprawnej komunikacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi. Informacja zarówno bieżąca, jak i historyczna jest jednym z podstawowych i najcenniejszych zasobów Funduszu.

3. Procesy wewnętrzne

Zadanie 3.1 Poprawa komunikacji i wymiany informacji	Zadanie 3.2 Ujednolicenie bazy efektów rzeczowych i ekologicznych
Działanie 3.1.1 Zapewnienie sprawnej wymiany informacji wewnątrz Biura	Działanie 3.2.1 Aktualizacja bazy danych efektów
Działanie 3.1.2 Budowanie pozytywnego wizerunku Funduszu	Zadanie 3.3 Utrzymanie i doskonalenie funkcjonującego Zintegrowanego Systemu Zarządzania
Działanie 3.1.3 Wdrożenie jednolitego narzędzia cyfrowego zawierającego wszystkie wewnętrzne dokumenty obejmujące działalność ustawową Funduszu	Działanie 3.3.1 Podnoszenie kompetencji audytorów wewnętrznych
Działanie 3.1.4 Utworzenie i prowadzenie kalendarza wydarzeń Biura na potrzeby wewnętrzne	
Działanie 3.1.5 Promocja dokonań Funduszu oraz prowadzenie dokumentacji osiągnięć i działań historycznych	

Zadanie 3.1 Poprawa komunikacji i wymiany informacji

Działanie 3.1.1 Zapewnienie sprawnej wymiany informacji wewnątrz Biura

Skuteczna komunikacja wewnętrzna ma ogromny wpływ na funkcjonowanie WFOŚiGW w Łodzi.

W związku z tym planuje się wdrażanie dobrych praktyk w tym zakresie, tak aby wykorzystywane w tym procesie instrumenty, umożliwiały kadrze zarządzającej i pracownikom terminową i rzetelną wymianę informacji.

Działanie 3.1.2 Budowanie pozytywnego wizerunku Funduszu

Fundusz będzie podejmował działania mające na celu promocję swojego wizerunku i dokonań, jako instytucji zaangażowanej od ponad 30 lat w ochronę środowiska. Kontynuowane będą działania w zakresie edukacji ekologicznej skierowane do mieszkańców województwa. Budowanie wizerunku będzie następować m.in. poprzez zapewnienie mieszkańcom szerokiego dostępu do informacji o środowisku, promocję walorów przyrodniczych oraz kształtowanie i rozwijanie postaw proekologicznych.

Ponadto będą podejmowane działania mające na celu zwiększenie zaangażowania pracowników w tworzenie nowoczesnej organizacji. Pracownicy są podstawowym zasobem Funduszu i mają wpływ na jego wizerunek i pozycję na rynku.

Działanie 3.1.3 Wdrożenie jednolitego narzędzia cyfrowego zawierającego wszystkie wewnętrzne dokumenty obejmujące działalność ustawową Funduszu

W związku z rosnącą liczbą realizowanych zadań, koniecznością stałego dostosowywania regulacji wewnętrznych do zmieniającego się otoczenia prawnego, zapewnienia ich aktualizacji, planuje się

wdrożenie i wykorzystywanie jednolitego narzędzia cyfrowego zawierającego wszystkie wewnętrzne dokumenty obejmujące działalność ustawową Funduszu wraz z historią ich zmian, dostępną dla każdego pracownika.

Działanie 3.1.4 Utworzenie i prowadzenie kalendarza wydarzeń Biura na potrzeby wewnętrzne

Utworzenie i prowadzenie cyfrowego kalendarza wydarzeń Biura Funduszu na potrzeby wewnętrzne ma zapewnić wszystkim pracownikom dostęp do aktualnej informacji m.in. o wydarzeniach wewnętrznych oraz zewnętrznych z udziałem Funduszu, terminach i zakresie planowanych szkoleń wewnętrznych, planowanych spotkaniach, konferencjach, terminach posiedzeń organów Funduszu oraz innych zdarzeniach, mogących mieć wpływ na planowanie i organizację pracy.

Działanie 3.1.5 Promocja dokonań Funduszu oraz prowadzenie dokumentacji osiągnięć i działań historycznych

Działanie będzie polegało na efektywnej promocji projektów, programów oraz kampanii środowiskowych zrealizowanych przez Fundusz na terenie województwa. Baza dokonań Funduszu powinna stanowić inspirację do działań dla przyszłych wnioskodawców i beneficjentów Funduszu.

W ramach tego działania planuje się stworzenie jednej, spójnej i łatwo dostępnej cyfrowej bazy informacji i dokumentacji fotograficznej, zarówno archiwalnej jak i bieżącej, obejmującej dofinansowywane przez WFOŚiGW w Łodzi przedsięwzięcia proekologiczne.

Ponadto planuje się stworzyć bibliotekę wewnętrzną, w której będą ewidencjonowane i przechowywane m.in. wydawnictwa współfinansowane przez Fundusz: opracowania naukowe, raporty, albumy, mapy i inne publikacje książkowe.

Zadanie 3.2 Ujednolicenie bazy efektów rzeczowych i ekologicznych

Działanie 3.2.1 Aktualizacja bazy danych efektów

WFOŚiGW w Łodzi rejestruje w systemie informatycznym dane o finansowanych przedsięwzięciach proekologicznych, w tym w szczególności planowane i osiągnięte efekty ekologiczne i rzeczowe. Jednym z problemów Funduszu jest brak ujednoliconej bazy słowników powyższych efektów, co utrudnia możliwość ich agregacji i analizy. W związku z tym Fundusz będzie dokonywać cyklicznego przeglądu bazy efektów celem ich standaryzacji i ujednolicenia.

We „Wspólnej Strategii działania wfośigw i nfośigw na lata 2025-2028” podkreślono konieczność pilnych uzgodnień wspólnego słownika efektów i wdrożenie go do stosowania we wszystkich funduszach. Po wypracowaniu wspólnych rozwiązań, Fundusz przystąpi do ich wdrożenia.

Zadanie 3.3 Utrzymanie i doskonalenie funkcjonującego Zintegrowanego Systemu Zarządzania

Działanie 3.3.1 Podnoszenie kompetencji audytorów wewnętrznych

Wysokiej jakości audit wewnętrzny prowadzony w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania ma realny wpływ na poprawę funkcjonowania i rozwój, wskazuje potencjalne niezgodności i obszary do doskonalenia. Stanowi wartościowe źródło informacji o stanie organizacji i poszczególnych realizowanych procesach. W ramach tego działania planuje się prowadzenie zarówno szkoleń wewnętrznych jak i zewnętrznych podnoszących kompetencje audytorów oraz wymianę doświadczeń i dzielenie się wiedzą między audytorami.

IV.4.4 Perspektywa Rozwój

PERSPEKTYWA TA OBEJMUJE NASTĘPUJĄCY CEL OPERACYJNY:

- **INWESTOWANIE W NAJWAŻNIEJSZE NIEFINANSOWE ZASOBY ORGANIZACJI DLA ZAPEWNIENIA JEJ STAŁEGO ROZWOJU;**

Dobre zarządzanie zasobami organizacji jest podstawą sukcesu. Poza zasobami finansowymi Fundusz dysponuje zasobami ludzkimi oraz zasobami niematerialnymi, takimi jak wiedza i reputacja. Realizowane w ramach niniejszej perspektywy działania służą doskonaleniu i podnoszeniu wartości

zasobów, m.in.: kadry pracowniczej, systemów teleinformatycznych oraz upowszechnianiu najnowszej wiedzy, jaką dysponuje Fundusz.

4. Rozwój

Zadanie 4.1 Budowanie pozycji Funduszu na rynku pracy jako nowoczesnego pracodawcy,	Zadanie 4.2 Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań IT
Działanie 4.1.1 Podnoszenie kompetencji pracowników	Działanie 4.2.1 Elektroniczny obieg dokumentów
Działanie 4.1.2 Tworzenie możliwości rozwoju zawodowego w organizacji szanującej prawa pracownicze i zapewnienie bardzo dobrych warunków pracy i płacy	Działanie 4.2.2 Nowoczesny i kompatybilny system obsługi wniosków i umów
Działanie 4.1.3 Elastyczne zarządzanie zasobami ludzkimi	Działanie 4.2.3 Wdrożenie nowoczesnych narzędzi służących komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej
Zadanie 4.3 Innowacyjność	Działanie 4.2.4 Wdrożenie elektronicznych narzędzi weryfikujących prawidłowość gromadzonych danych
Działanie 4.3.1 Wspieranie i popularyzacja nowoczesnych rozwiązań	

Zadanie 4.1. Budowanie pozycji Funduszu na rynku pracy jako nowoczesnego pracodawcy

Działanie 4.1.1 Podnoszenie kompetencji pracowników

Podnoszenie kompetencji pracowników ma przede wszystkim wpływ na rozwój organizacji. Pracownicy mający możliwość zdobycia wiedzy i doskonalenia swoich umiejętności z większą motywacją i efektywnością wykonują swoje zadania unikając w ten sposób wypalenia zawodowego. W ramach powyższego działania bardzo istotne będzie doskonalenie procesu rozpoznawania bieżących oraz przyszłych potrzeb rozwojowych Funduszu i jego pracowników. W oparciu o wynik analizy potrzeb Fundusz będzie planował podnoszenie kompetencji w pożądanym przez niego zakresie poprzez m.in. organizację wewnętrznych i zewnętrznych szkoleń, wymianę doświadczeń i wiedzy pomiędzy funduszami.

Działanie 4.1.2 Tworzenie możliwości rozwoju zawodowego w organizacji szanującej prawa pracownicze i zapewnienie bardzo dobrych warunków pracy i płacy.

W ramach tego działania doskonalony będzie system wynagradzania, pozapłacowe czynniki motywacji pracowników.

Działanie 4.1.3 Elastyczne zarządzanie zasobami ludzkimi

Elastyczne podejście do zarządzania zasobami ludzkimi stanowi aktualnie jedno z głównych wyzwań dla nowoczesnych organizacji. Opiera się ono na skoncentrowaniu na jednostce, współpracy i komunikacji. Elastyczność i adaptacyjność tworzą korzystne warunki dla rozwoju Funduszu.

W zakresie tego działania WFOŚiGW w Łodzi będzie wdrażał koncepcję elastycznego zarządzania zasobami ludzkimi poprzez m.in.: uelastycznienie czasu i/lub miejsca wykonywania pracy.

Zadanie 4.2. Wdrażanie nowoczesnych rozwiązań IT

Działanie 4.2.1 Elektroniczny obieg dokumentów

Ze względu na znaczące zwiększanie się z roku na rok ilości dokumentów wpływających do Funduszu oraz konieczność podniesienia wydajności pracy, jak również mając na uwadze pozytywne skutki dla środowiska i organizacji wynikające ze znaczącego ograniczenia zużycia papieru, planuje się wprowadzenie automatyzacji procesów poprzez wdrożenie elektronicznego obiegu dokumentów w Funduszu.

Działanie 4.2.2 Nowoczesny i kompatybilny system obsługi wniosków i umów

W ramach tego działania planuje się dokonać modyfikacji lub zmiany informatycznego systemu bazodanowego oraz modernizacji aplikacji służących składaniu elektronicznych formularzy wniosków o dofinansowanie i o płatność. Efektywne wykorzystanie narzędzi informatycznych pozwoli na przyspieszenie procesu oceny wniosków oraz rozliczania umów, jak również pozwoli na lepsze wykorzystanie pozyskiwanych informacji i danych np. w celach sprawozdawczych.

Działanie 4.2.3 Wdrożenie nowoczesnych narzędzi służących komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej

W ramach powyższego działania planuje się zwiększenie stopnia wykorzystania nowoczesnych narzędzi służących komunikacji z wnioskodawcami/beneficjentami takich jak m.in.: automatyczne maile, sms, infolinie i czaty z klientem, wykorzystanie sztucznej inteligencji w procesach komunikacji. W ramach komunikacji wewnętrznej rozwijana będzie sieć intranet.

Działanie 4.2.4 Wdrożenie elektronicznych narzędzi weryfikujących prawidłowość gromadzonych danych

W ramach tego działania planuje się wdrożenie nowych lub zwiększenie stopnia wykorzystania dostępnych na rynku narzędzi elektronicznych np.: zintegrowanych z rejestrami publicznymi, które będą wspomagać proces weryfikacji danych przekazywanych przez podmioty ubiegające się o dofinansowanie lub umorzenie, jak również przy zawieraniu wszelkich umów, rozliczaniu udzielonego wsparcia, umorzenia oraz podczas dokonywania analiz ekonomiczno-finansowych.

Zadanie 4.3. Innowacyjność***Działanie 4.3.1 Wspieranie i popularyzacja nowoczesnych rozwiązań***

Fundusz będzie dofinansowywał, wspierał oraz propagował nowoczesne rozwiązania wdrażane oraz stosowane w ochronie środowiska.

V. System wdrażania Strategii działania

V.1 Struktura wdrażania

W celu wdrażania niniejszej Strategii, Prezes Zarządu WFOŚiGW w Łodzi powoła zespół specjalistów, który będzie koordynował wdrażanie poszczególnych celów, działań i zadań. Wskaźniki do monitorowania niniejszej Strategii zostaną przygotowane w dokumencie wykonawczym.

V.2 System monitoringu

Strategia działania może podlegać aktualizacji w odpowiedzi na wprowadzenie zmian do Wspólnej Strategii oraz m.in.: w związku z aktualizacją dokumentów strategicznych na szczeblu wojewódzkim lub krajowym, zajścia istotnych zmian otoczenia prawnego itp. W ramach aktualizacji przewiduje się możliwość wprowadzania korekty priorytetów oraz celów określonych w niniejszej Strategii. W celu oceny postępów wdrażania niniejszej Strategii prowadzony będzie monitoring jej realizacji w cyklu rocznym, na podstawie którego będzie sporządzany raport, który będzie prezentowany na posiedzeniu Rady Nadzorczej, na którym będzie zatwierdzane sprawozdanie roczne z działalności WFOŚiGW w Łodzi.

V.3 Plan komunikacji

Działania związane z komunikowaniem istotnych postanowień niniejszej Strategii, takich jak priorytety, misja i wizja oraz cele Funduszu, będą planowane odrębnie na każdy rok jej obowiązywania.

Plan komunikacji postanowień niniejszej Strategii określi metody i formy dotarcia do jak największego grona odbiorców. Grupami docelowymi będą:

- mieszkańcy województwa łódzkiego będący potencjalnymi wnioskodawcami i beneficjentami Funduszu oraz odbiorcami realizowanych ze środków Funduszu przedsięwzięć, w tym także dzieci i młodzież;
- media masowe, ze szczególnym uwzględnieniem mediów regionalnych;
- jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki sektora finansów publicznych;
- organizacje pozarządowe, w tym fundacje, stowarzyszenia i inne formy zrzeszenia działające na rzecz ochrony środowiska, jak również lokalni społecznicy, aktywiści klimatyczni, liderzy opinii z zakresu ochrony środowiska czy startupy technologiczne związane z ekologią;
- osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą lub rolną na terenie województwa łódzkiego.

Do realizacji planu komunikacji wykorzystywane będą:

1. media tradycyjne:
 - radio i telewizja lokalna: spoty reklamowe i wywiady z przedstawicielami WFOŚiGW w Łodzi;
 - prasa lokalna: artykuły sponsorowane, reklamy w gazetach regionalnych;
2. media online:
 - strona internetowa WFOŚiGW w Łodzi: regularne aktualizacje, zakładka z programami i konkursami organizowanymi przez Fundusz;
 - social media: facebook, Instagram, LinkedIn – posty edukacyjne, promocyjne, kampanie reklamowe;
3. eventy i spotkania:
 - konferencje i warsztaty: organizowanie wydarzeń tematycznych związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną;
 - wystawy, targi, wydarzenia plenerowe: udział w lokalnych imprezach promujących ekologię i zrównoważony rozwój;
4. materiały promocyjne:
 - plakaty i ulotki: dystrybucja w miejscach publicznych, urzędach, szkołach, bibliotekach;
5. kampanie edukacyjne:
 - programy edukacyjne: warsztaty i prezentacje na temat ochrony środowiska i gospodarki wodnej;
 - konkursy: inicjatywy angażujące społeczność lokalną, np. konkursy fotograficzne, plastyczne.

Plan ten ma na celu efektywną promocję WFOŚiGW w Łodzi, zwiększenie jego rozpoznawalności oraz zaangażowanie mieszkańców województwa łódzkiego w działania proekologiczne.

VI. Analiza Ryzyka

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2025-2028 jako dokument nadrzędny wymaga adekwatnej analizy ryzyka. Zidentyfikowane w tabeli poniżej ryzyka odnoszą się do kluczowych zagadnień w sposób dający swobodę w kształtowaniu konkretnych rozwiązań, a jednocześnie adresujący potencjalnie problematyczne obszary i nadający kierunek podejmowanym w przyszłości działaniom.

Każdemu ryzyku przypisane zostało prawdopodobieństwo jego materializacji oraz waga lub inaczej siła potencjalnego oddziaływania. Obydwie te wartości określono w oparciu o 5-poziomą skalę wykorzystywaną w Funduszu w ramach analizy ryzyka procesów kontroli zarządczej, zobrazowaną w macierzy ryzyka.

Tab. Nr 11. Macierz ryzyka wg. Procedury zarządzania ryzykiem WFOŚiGW w Łodzi

		PRAWDOPODOBIENSTWO				
		PRAWIE NIEMOŻLIWE	MAŁO PRAWDOPODOBNE	MOŻLIWE	BARDZO PRAWDOPODOBNE	GRANICZĄCE Z PEWNOŚCIĄ
WPŁYW	KRYTYCZNY	5	10	15	20	25
	BARDZO WYSOKI	4	8	12	16	20
	WYSOKI	3	6	9	12	15
	ŚREDNI	2	4	6	8	10
	NISKI	1	2	3	4	5

Ponadto, aby czytelnie zobrazować wpływ kolejnych ryzyk na realizację poszczególnych celów i zadań przypisano im oznaczenia zgodne z poniższą skalą:

Poziom ryzyka	Oznaczenie	Wpływ
16-25	KR	KRYTYCZNY
10-15	BW	BARDZO WYSOKI
8-9	W	WYSOKI
4-6	Ś	ŚREDNI
1-3	N	NISKI

Tab. Nr 11. Macierz ryzyka wg. Procedury zarządzania ryzykiem WFOŚiGW w Łodzi																	
LP.	OPIS RYZYKA	RODZAJ RYZYKA	PRAWDOPODOBIEŃSTWO MATERIALIZACJI RYZYKA	WAGA RYZYKA	POZIOM RYZYKA	ŚRODKI ORAZ DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE	PERSPEKTYWA INTERESARIUSZE		PERSPEKTYWA FINANSE		PERSPEKTYWA PROCESY WEWNĘTRZNE			PERSPEKTYWA ROZWÓJ			
							ZADANIE 1.1	ZADANIE 1.2	ZADANIE 2.1	ZADANIE 2.2	ZADANIE 3.1	ZADANIE 3.2	ZADANIE 3.3	ZADANIE 4.1	ZADANIE 4.2	ZADANIE 4.3	
1	2	3	4	5	6	7											
1.	Niski poziom identyfikacji pracowników Funduszu z misją, wizją i celami wynikającymi ze Strategii	ORGANIZACJA	2	3	6	<ul style="list-style-type: none"> okresowe monitorowanie realizacji celów systematyczna promocja wartości prezentowanych w Strategii wśród pracowników Funduszu celem wzrostu identyfikacji z nimi publikacja celów na stronie intranet 	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś
2.	Niski poziom komunikacji wewnętrznej, utrudniająca współpracę pomiędzy komórkami Biura Funduszu	ORGANIZACJA	3	3	9	<ul style="list-style-type: none"> szkolenia wdrożenie narzędzi informatycznych usprawniających przepływ informacji przeprowadzanie okresowych audytów przestrzeganie i dokonywanie adekwatnych zmian w odpowiednich procedurach spotkania kadry kierowniczej 	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
3.	Niewystarczająca komunikacja zewnętrzna dot. oferty finansowej WFOŚiGW w Łodzi	ORGANIZACJA	2	4	8	<ul style="list-style-type: none"> aktualizacja i poprawa funkcjonalności strony internetowej informowanie o ofercie WFOŚiGW w Łodzi w SoMe organizacja konferencji, spotkań w terenie z potencjalnymi Wnioskodawcami wykorzystanie nowoczesnych środków komunikacji (spotkania on line, media społecznościowe) 	B W	N	B W	Ś	Ś	N	Ś	Ś	Ś	Ś	W

4.	Trudność z pozyskaniem i utrzymaniem adekwatnie wykwalifikowanej kadry	ZASOBY LUDZKIE	3	4	12	<ul style="list-style-type: none"> ciągłe doskonalenie systemu wynagradzania, pozafinansowego systemu motywacyjnego oraz elastycznego czasu pracy tak aby był konkurencyjny w stosunku do sektora prywatnego doskonalenie środowiska zapewniającego stałą możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Zmiana kultury i klimatu w organizacji, pozytywnego potencjału stymulującego prorozwojowe zachowanie pracowników 	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	Ś
5.	Nieprzystosowanie istniejących narzędzi informatycznych do potrzeb wynikających z zapewnienia efektywnej realizacji Strategii	BEZP. INFORMACJI	4	4	16	<ul style="list-style-type: none"> regularne monitorowanie potrzeb informacyjnych Funduszu oraz efektywności jej pozyskiwania modyfikacja bądź wymiana narzędzi niespełniających aktualnych wymagań 	K	K	K	K	B W	B W	W	K	K	Ś	
6.	Cyberterroryzm i ataki hakierskie	BEZP. INFORMAC	3	3	9	<ul style="list-style-type: none"> bieżąca implementacja najnowszych rozwiązań systemowych z zakresu cyberbezpieczeństwa budowanie świadomości i kompetencji pracowników z zakresu cyberbezpieczeństwa, w tym regularne szkolenia z zapobiegania atakom, niwelowania ich skutków oraz przekazywania informacji o stosowanych dobrych praktykach 	B W	B W	B W	Ś	B W	Ś	Ś	Ś	B W	Ś	
7.	Utrata płynności finansowej	FINANSE	3	5	15	<ul style="list-style-type: none"> bieżący/cykliczny monitoring realizacji planu działalności, w tym realizacji przychodów i kosztów działalności regularne sporządzanie prognozy płynności finansowej wczesne zgłaszanie potencjalnych zagrożeń wraz ze wskazaniem możliwości ich eliminacji 	K	N	Ś	K	N	N	Ś	W	W	Ś	
8.	Brak płynności finansowej związanej z obsługą ogólnopolskich programów priorytetowych ze środków NFOŚiGW/zewnętrznych	FINANSE	4	4	16	<ul style="list-style-type: none"> zapewnienie potencjalnych źródeł finansowania przed uruchomieniem programu negocjowanie i wprowadzenie odpowiednich zmian do dokumentów określających zasady wypłat środków, dające możliwość zaangażowania środków własnych wfośiGW na czas występujących problemów z płynnością 	B W	Ś	Ś	K	Ś	N	W	B W	B W	Ś	
9.	Szeroko rozumiane zmiany prawne mające wpływ na tempo i zakres realizacji wyznaczonych celów	OTOCZ. PRAWNE	3	4	12	<ul style="list-style-type: none"> stałe monitorowanie propozycji zmian legislacyjnych potencjalnie mających wpływ na działalność funduszu bądź wnioskodawców/beneficjentów w zakresie realizowania przedsięwzięć proekologicznych zgłaszanie uwag/zastrzeżeń na poziomie uzgodnień międzyresortowych poprzez nadzorujące ministerstwo bieżąca informacja wewnętrzna dotycząca ww. zmian prawa proaktywna adaptacja do zmieniającego się otoczenia prawnego 	B W	B W	B W	B W	Ś	Ś	Ś	Ś	B W	Ś	

10.	Nieadekwatność oferty WFOŚiGW w Łodzi w stosunku do dynamicznie zmieniających się potrzeb rynku/wnioskodawców/beneficjentów	OTOCZ. SPOL.	2	4	8	<ul style="list-style-type: none"> • regularne monitorowanie stopnia realizacji oraz zainteresowania programami • badanie potrzeb rynku i implementacja koniecznych zmian • poszerzanie oferty w celu dotarcia do nowych segmentów rynku 	B W	Ś	Ś	Ś	Ś	N	Ś	Ś	Ś	W
11.	Niesatysfakcjonujący poziom komunikacji i obsługi wnioskodawców/beneficjentów	WSPÓŁPRACA	3	3	9	<ul style="list-style-type: none"> • stała obecność w mediach społecznościowych oraz środkach masowego przekazu celem promowania oferty programowej Funduszu • zapewnienie adekwatnego kanału komunikacji dla wnioskodawców/beneficjentów programów masowych celem obsługi zgłaszanych problemów/pytań/uwag • infolinia • konsultacje w Biurze Funduszu • badanie potrzeb i poziomu satysfakcji klienta 	B W	N	Ś	N	B W	N	B W	W	Ś	Ś
12.	Sytuacja kryzysowa (np. epidemia, klęska żywiołowa, kryzys gospodarczy)	ZDARZ. ZEWN.	3	4	12	<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie i doskonalenie procedur opracowanych na wypadek sytuacji kryzysowych oraz planów ciągłości działania • wdrażanie działań adekwatnych do stopnia zagrożenia • monitorowanie sytuacji i szybkie przekazywanie informacji pracownikom, wnioskodawcom/beneficjentom • szkolenia 	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W	B W
13.	Spowolnienie rozwoju gospodarczego zmniejszające liczbę inwestycji proekologicznych	ZDARZ. ZEWN.	3	4	12	<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie sytuacji makro i mikroekonomicznej • prowadzenie akcji promocyjnej • wypracowanie nowej oferty dostosowanej do zmieniającego się otoczenia 	B W	Ś	Ś	W	Ś	N	Ś	W	W	W
14.	Wzrost poziomu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego a w konsekwencji zmniejszenie liczby inwestycji	ZDARZ. ZEWN.	3	2	6	<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie poziomu zadłużania jednostek samorządu terytorialnego • wypracowanie odpowiedniej oferty 	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś
15.	Brak lub niewielki udział wojewódzkich funduszy w tworzeniu programów ogólnopolskich przez NFOŚiGW na każdym etapie	OTOCZ. ZEWN.	4	4	16	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca na etapie przedwdrożeniowym • wymiana informacji • wspólne opracowanie i wdrożenie narzędzia informatycznego przed uruchomieniem programu 	B W	B W	B W	B W	Ś	W	W	W	B W	Ś

16.	Nieuzgodnienie przez NFOŚiGW kwestii refinansowania i jego poziomu przed wdrożeniem ogólnopolskich programów do realizacji przez wfośiów	OTOCZ. ZEWN.	3	4	12	<ul style="list-style-type: none"> wymiana informacji i uzgodnienia przed wdrożeniem programu 	B W	B W	B W	B W	Ś	Ś	W	W	W	Ś
-----	--	--------------	---	---	----	--	--------	--------	--------	--------	---	---	---	---	---	---

VII. Spis użytych skrótów

1. WFOŚiGW/WFOŚiGW w Łodzi/Fundusz – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi
2. NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
3. Strategia/Strategia Działania - Strategia Działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na lata 2025-2028
4. Wspólna Strategia - Wspólna Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2025-2028
5. FEnIKS - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
6. POŚ/ustawa POŚ – ustawa Prawo ochrony środowiska
7. UE – Unia Europejska
8. wfośiGW - wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej
9. PJB – państwowe jednostki budżetowe
10. OSP - ochotnicza straż pożarna
11. OZE - odnawialne źródła energii
12. POIiŚ/POLIŚ 2014-2020 - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
13. CROEF - Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej?
14. CST 2021 - Centralny System Teleinformatyczny
15. EE1st - efektywność energetyczna przede wszystkim
16. smart city - inteligentne miasta
17. PEP 2040 - Polityka Energetyczna Polski do 2040
18. KPEiK - Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
19. ELB - Elektrownia Bełchatów
20. PM 2,5/PM10 – pył zawieszony
21. KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
22. MCP – źródło spalania paliw
23. GUS – Główny Urząd Statystyczny
24. PSZOK - punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych
25. PGO - Plan gospodarki odpadami
26. GOŚ – Grupowa Oczyszczalnia Ścieków
27. PLM - Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków
28. OCHK - obszar chronionego krajobrazu
29. ICT - technologie informacyjno-komunikacyjne
30. SPA2020 - Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
31. EMAS - Europejski System Ekozarządzania i Audytu
32. EZŁ - Europejski Zielony Ład
33. EE – edukacja ekologiczna
34. PDE – Projekt Doradztwa Energetycznego
35. KR D - Krajowy Rejestr Długów
36. MŚP – sektor małych i średnich przedsiębiorstw

Opracowano przez:

1. Marzena Ciechulska,
2. Dorota Linowiecka,
3. Małgorzata Skupińska,
4. Ewa Gregorek,
5. Renata Dyczak,
6. Agnieszka Podstolska,
7. Tomasz Cechowski,
8. Aleksandra Ślisińska-Owczarek,
9. Magdalena Jankowska-Kostrzewa,
10. Dominika Jeżewska-Zajdel.